

HRVATSKI PLANINAR

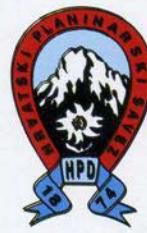
ČASOPIS
HRVATSKOG
PLANINARSKOG
SAVEZA

GODIŠTE 93

SIJEČANJ
2001

1

IZDAVAČ:

HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ
KOZARČEVA 22, 10000 ZAGREB
TEL./FAX. 01/48-24-142
TEL. 01/48-23-624 (R.D. 8-15 H)
E-MAIL: HPS@ZG.TEL.HR
WWW: PUBWWW.SRCE.HR/HPS

UREDNIK:

ALAN ČAPLAR
SV. MATEJA 7, 10010 ZAGREB
TEL. 091/51-41-740
TEL. 01/66-88-512
E-MAIL: CAPLAR@RUDJER.IRB.HR

UREDNIČKI ODBOR:

DR. BORISLAV ALERAJ
DARKO BERLJAK
DR. SREĆKO BOŽIČEVIĆ
VLADO BOŽIĆ
TOMISLAV ČANIĆ
MLADEN FLISS
ZDENKO KRISTIJAN
PROF. KRUNOSLAV MILAS
PROF. DR. ŽELJKO POLJAK

TISAK:

»EKOLOŠKI GLASNIK«
DONJA LOMNICA

ISSN 0354-0650

Siječanj 2001
January 2001

Broj 1
Number 1

Godište 93
Volume 93

SADRŽAJ

Priznanja najboljima u 2000. godini	2
<i>Darko Berljak</i> : Hrvatski planinarski savez u 2000. godini	3
<i>Alan Čaplar</i> : Riječ urednika suradnicima i čitateljima	7
<i>Željko Poljak</i> : S novim urednikom u novo tisućljeće	7
<i>Drago Trošelj</i> : Monte Cinto - kralj korzičkih planina	9
<i>Tvrtko Pervan</i> : Zaboravljeni Žaba	11
<i>Vlatko Oštrić</i> : S plan. šetnji prema Strahinjšcici i Brezovici	13
<i>Milan Majnarić</i> : Skradski vrh	15
<i>Ante Juras</i> : Dan planinara Šibensko-kninske županije	16
<i>Mirjana Ivasić</i> : Jutro na Samarskim stijenama	18
<i>Đenka Špralja</i> : Tragovi vode	19
<i>Karlo Frančesko</i> : Planinarstvo trećeg tisućljeća	21
Planinarske kuće i putevi	22
Pisma čitatelja	24
Tko je što u hrvatskom planinarstvu: Alan Čaplar	25
In memoriam: B. Stanta, B. Jurinec, H. Čaušević	26
Zaštita prirode	27
Vijesti	28
Čestitamo	32
Humor	32

Slika na naslovnici:

Sveto brdo na Južnom Velebitu: Aleksandar Gospić

- **ČASOPIS izlazi u 10 brojeva godišnje** (za srpanj i kolovoz, te studeni i prosinac kao dvobroj). Prvi broj izašao je **1.VI. 1898.** kao glasilo Hrvatskog planinarskog društva. Časopis nije izlazio od 1915. do 1921. i od 1945. do 1948., a od 1949. do travnja 1991. izlazio je pod imenom »Naše planine«.
- **PRETPLATA** za kalendarsku godinu je **100 kuna** (za inozemstvo **50 DEM**). Preplata se uplaćuje na žiro-račun br. **30102-678-5535**, pri čemu na uplatnici u rubrici »Poziv na broj« treba **obavezno** upisati svoj **preplatnički broj**, koji se nalazi uz adresu na omotu svakog dostavljenog primjerka. Novi preplatnici svoj preplatnički broj trebaju zatražiti od Hrvatskog planinarskog saveza. Preplata za inozemstvo uplaćuje se na račun **SWIFT-ZABA-HR XX 25731-3253236**.
- **SURADNJA:** Članci i vijesti trebaju biti **pisani s proredom među recima**, a mogu se slati poštom ispisani, na disketi ili putem e-maila. **Prednost imaju** članci i vijesti popraćeni što boljim izborom **fotografija, dijapositiva, creža i skica**. Ilustracije se na zahtjev vraćaju autorima. Uredništvo **zadržava pravo kraćenja i obrade tekstova, posebno za priloge duže od 4-5 stranica**.

HRVATSKI PLANINAR

ČASOPIS HRVATSKOG PLANINARSKOG SAVEZA

GODIŠTE 93

UREDNIK

ALAN ČAPLAR

ZAGREB, 2001.

U Hrvatskom planinarskom savezu je u 1. prosinca 2000. bilo

članova 9 županijske i gradske planinarske udruge, od toga

7 klubova, 9 županijske i gradske službe spašavanja

te 10 omladinsko-sportskih skupina. U područjima gdje nije bilo

članova HPS-a, u sastavu HPS-a su uključeni i drugi planinarski

planinarski klubovi, županijske i gradske

službe spašavanja, te 12 omladinsko-sportskih

skupina. Dana hrvatskih planinara i pojedinaca

članika iz 12 županija i grada Zagreba, a u

Hrvatskoj je u 2000. godini postavljen

novi cilj - osigurati da do 2005. godine

broj članova u HPS-u uvisne na 10.000

članova, a u 2010. godini na 12.000 članova.

Sjednica Glavnog odbora u Šibeniku

je u veljači 2001. godine učestvovala u

zajedničkoj sjednici predstavnika

članova HPS-a i HPS-a u BiH, a u Šibeniku

je učestvovao i predstavnik HPS-a u

BiH, te predstavnik HPS-a u Bosni i

Hercegovini. Na sjednici je proglašeno

da će se u 2001. godini organizirati

prvo takmičenje u planinarnom

spasavanju u Hrvatskoj, a u Šibeniku. Program

zajedničke sjednice predstavnika članova HPS-a i HPS-a u BiH

je bio usmjeren na razvoj i razširenje planinarske

aktivnosti u HPS-u, a posebno na razvoj planinarske

PRIZNANJA NAJBOLJIMA U 2000. GODINI

Najuspješnija planinarska udruga je
Stanica GSS HPS Rijeka

čiji se vrlo kvalitetan rad ogledao u intenzivnom radu s mlađim članstvom, kontinuiranom stručnom radu, nabavi sredstava i opreme, te općoj organiziranosti.

Najuspješnije organizirana društvena akcija:
HPD »Japetić« Samobor

kao nositelju niza kvalitetnih predradnji i organizacijskih poslova na pohodu nekoliko tisuća planinara u Samoborskom gorju »Tragom prvog izleta HPD-a«.

Najbolji planinarski dužnosnik je
Goran Gabrić

koji je kao član IO HPS redovito nazočan, te aktivno i konstruktivno sudjeluje na sjednicama tog tijela i predstavlja Savez na mnogim skupovima naših članica.

Najveći planinarski uspjeh ostvario je
Zdenko Kristijan

za angažiranje u organizaciji pohoda »Tragom prvog izleta HPD-a«, te radom na pripremi otvaranja Hrvatske planinarske obilaznice i Velebitskog planinarskog puta.

Najbolji društveni rad u svojoj planinarskoj udruzi:

Izvršni odbor HPS izabrao je **Borisлава Černija** iz HPD »Psunj« Pakrac, međutim, dužnosnici tog planinarskog društva u više su navrata tražili da se takva odluka ukine, što Izvršni odbor HPS zbog kratkoće vremena nije mogao razmotriti, ali nakon pisanog očitovanja nagrađenog na dan uručenja da se odriče tog priznanja, isto nije bilo moguće dodijeliti prošle godine.

Najbolji planinarski dom je
Planinarski dom »Bijele stijene« u Tuku

koji svojom uređenošću, kvalitetom usluga, ljubaznim osobljem i niskim cijenama postavlja za druge planinarske objekte teško dostižne standarde.

Najbolji domar je
Mile Prpić

čiju brigu za dom i njegov okoliš, gostoprимstvo i ljubaznost prema posjetiteljima u Ravnom Dabru već godinama hvale mnogi planinari iz cijele Hrvatske.

Najbolji upravljač planinarskog objekta je
HPD »MIV« iz Varaždina

koje se godinama savjesno upravlja kućom »M. Hirtz« u Jablancu, tako da je uzor svim prolaznicima kako se planinari brinu za svoje objekte.

Uz ova priznanja na Novogodišnjoj sjednici HPS-a dodijeljena je i prva zlatna značka Hrvatske planinarske obilaznice **Bernardu Margitiću**, a posebna zahvalnica za 42 godine uredivanja »Hrvatskog planinara« **prof. dr. Željku Poljaku**.

HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ U 2000. GODINI

DARKO BERLJAK, Zagreb

U Hrvatskom planinarskom savezu zaključno s 31. prosinca 2000. bile su registrirane 183 planinarske udruge, od toga 170 planinarskih društava i klubova, 9 županijskih saveza i 4 stanice Gorske službe spašavanja, što je 18 članica više nego u 1999. godini.

U prošloj godini organizirano je mnogo kvalitetnih akcija i postignut niz novih zapaženih uspjeha u sada već 127 godina dugo povijesti organiziranog hrvatskog planinarstva.

Središnja akcija HPS-a bio je završetak obilježavanja 125. obljetnice osnivanja, organiziranjem Dana hrvatskih planinara i pohoda »Tragom prvog izleta HPD-a« u Samoborskom gorju, gdje se krajem svibnja okupilo oko 2400 planinara i izletnika iz 90 planinarskih društava iz Hrvatske, BiH i Slovenije. Tom prilikom svečano je otvorena Hrvatska planinarska obilaznica, a koji tjedan poslije na Zavižanu je ponovno otvoren Velebitski planinarski put. Za Dan državnosti organiziran je tradicionalni pohod na Dinaru, najviši vrh Hrvatske. HPS je desetu godinu zaredom sudjelovao na Sajmu športa Zagrebačkog velesajma s prigodnim predstavljanjem naše Komisije za zaštitu prirode.

Sjednica Glavnog odbora HPS-a održana je 26. veljače. Uz prihvatanje zaključnog računa, određen je i proračun Saveza za tekuću godinu, imenovani su pročelnici 15 stručnih i organizacijskih komisija Saveza, te obavljeni ostali poslovi iz djelatnosti tog tijela.

Izvršni odbor u 2000. godini održao je devet sjedница s ukupno preko 100 točaka dnevnog reda. Na sjednicama uvijek postoji kvorum, nerijetko s nazočnošću svih 11 članova. Nadzorni odbor, odnosno njihovi predstavnici, također su prisutni na svim sjednicama. U pripremama za Skupštinu HPS otvorena je javna rasprava o dugoročnom razvitku hrvatskog planinarstva, odnosno o pravcu po kojem će se ono usmjeravati, a započelo se i s izradom plana akcija za 2002.

godinu koju su Ujedinjeni narodi proglašili »Godinom planina«.

Broj planinarskih udruga u Hrvatskoj i dalje je u porastu; u prošloj godini osnovano ih je 18 novih, većinom u područjima gdje nije bilo organiziranog planinarstva, ali i u mjestima gdje se uz postojeće osnivaju i nova planinarska društva. Broj članova naše udruge već nekoliko godina zadržava se na istoj razini - oko 18.000 članova, od toga 40% seniora, 35% umirovljenika i 25% mlađe. Cijene članskih markica, kao i visina pretplate na »Hrvatski planinar«, ne mijenjaju se već godinama zbog poznate činjenice kako bi to bio dodatan financijski teret za većinu naših članova, posebno mlađih i umirovljenika, ali u tom pogledu trebat će uskoro pronaći nova rješenja, jer u sadašnjoj situaciji sve teže pronalaziti sredstva potrebna za normalno funkcioniranje svih naših djelatnosti. Od prikupljenih članarina, koja mnoga društva neredovito doznačuju, čak štoviše traže da ih se oslobođi od plaćanja markica koje su prodali svojim članovima, HPS plaća policu osiguranja za sve registrirane planinare i finansira rad stručnih komisija Saveza, a za sve ostale troškove, koji su u 2000. godini iznosili 350.000 kn pokrila su sredstvima iz drugih izvora.

S ustanovama izvan HPS-a ostvarivali smo kontakte s pojedinim ministarstvima te gradskim i županijskim poglavarstvima. U Ministarstvu tu-

rizma predstavnike Saveza primio je pomoćnik ministrike i na vrlo iscrpnom i korisnom sastanku dogovorena je vrsta preporuke koju će to Ministarstvo uputiti Hrvatskoj turističkoj zajednici za financiranje tiskanja planinarsko-turističkih vodiča čiji će nakladnik biti HPS, kao i načini iznošenja našeg prijedloga o izmjenama Zakona o turizmu koji je u postupku, poglavito za poznati problem organizacije planinarskih izleta s više od jednog noćenja, što otežava rad naših članica, a razgovaralo se i o novoj, za našu udrugu prilagodljivijoj kategoriji »planinarski dom« u Zakonu o ugostiteljstvu, te o pješačkom putu E-6 kroz Hrvatsku. U upravnim vijećima Parka prirode Medvednica i Žumberak imamo svoje predstavnike koje je imenovao ministar zaštite okoliša i prostornog uređenja, a uskoro očekujemo slično i za Nacionalni park Sjeverni Velebit. Prilikom otvorenja doma u Koretićima, tajnik HPS-a susreo se s predsjednikom RH Stjepanom Mesićem, te ga upoznao s radom Saveza. Predstavnici ekspedicije »Hiunchuli 2000« sastali su se sa zamjenikom predsjednika Vlade RH Goranom Granićem koji je bio u državnom posjetu Nepalu, te ga također upoznali s radom HPS-a i našim alpinističkim uspjesima u Himalaji. Na pojedinim razinama surađivali smo i s ministarstvima obrane, unutrašnjih poslova, prosvjete i športa. Zajedno s HPD »Zanatlijom«, HPS radi na pribavljanju sve neophodne dokumentacije za izgradnju piramide na Medvednici u blizini Hunjke, te u tom poslu kontaktira s nizom državnih i gradskih ustanova. Postoje i stalne veze s Međunarodnom asocijacijom planinarskih saveza (UIAA), stranim planinarskim udrugama i posebno s planinarskim savezom Herceg-Bosne, te mnogim stranim planinarkama koji se zanimaju za obilazak naših planina. Oko pojedinih akcija HPS surađuje s novinskim i elektronskim medijima u Hrvatskoj.

S Hrvatskim olimpijskim odborom dogovorili smo djelomično pokrivanje troškova natjecanja za naše športske discipline (orientacijsko trčanje), plaćene su sve naše članarine u međunarodnim udrugama, ali je u programima odobrenim za drugo polugodište izostalo financiranje zbog teške situacije u HOO-u, koje se čak odrazilo neradovitom isplatom plaća za naše profesionalne djelatnike.

Kontakti s našim udruženim članicama bili su, osim osobnih kontakata dužnosnika, dopisivanjem, telefonski i elektronskom poštom (oko 1000 ulaznih i 500 izlaznih poruka u 2000. godini) preko Ureda HPS-a, putem objava u časopisu »Hrvatski planinar« i preko dopisa upućenih na predsjednike društava radi objašnjenja pojedinih pitanja i prijedloga za bolju suradnju. Koliko je bilo moguće upućivali smo svoje predstavnike na osnivačke i redovne skupštine, razne proslave i ostale akcije koje su organizirala planinarska društva i županijski savezi. Koristimo ovu priliku da se ispričamo svima onima na čije se pozive fizički nismo mogli odazvati, jer u Savezu s preko 180 članica i petnaest stručnih komisija to nije uvijek ostvarivo.

Godišnji prihodi i rashodi HPS-a bili su uravnoteženi u istim sadržajima kao i u prijašnjim razdobljima, odnosno u prihodu i rashodu od 670.000 kuna, s obveznom pričuvom za prvo trojmesečje 2001. godine dok se ne ostvare novi prihodi. Usprkos svima znanim teškoćama u tom području, HPS posluje bez gubitaka i blokiranog računa, te prema predračunu kojeg je prihvatio Glavni odbor sve svoje obveze obavlja uredno i na vrijeme. Prodaja planinarskih edicija u stalnom je porastu, a HPS će i dalje financirati nova izdanja, jer se osim prihoda od te djelatnosti obogaćuje ukupna ponuda stručne planinarske literature.

URED HPS-a s dva profesionalna djelatnika obavlja je sve zadane poslove, kao i one koje ponekad nisu u mogućnosti rješiti ostali dužnosnici ili predsjednici komisija. Sve možebitne primjedbe treba gledati u svjetlu da Ured osim za neplaninare kojima služi kao svakodnevni informativni punkt, treba obraditi sve finansijske posupke oko preplate i izdavanja našeg časopisa, kontaktirati s mnogobrojnim udruženim članicama u vezi članskog materijala i drugih poslova, suradivati s 15 vrlo raznorodnih komisija HPS, te voditi vlastito poslovanje kroz prodaju, najamnine i sponzorstva kako bi se osigurali dodatni izvori prihoda.

ČASOPIS »HRVATSKI PLANINAR« u 93. godini izlaženja i dalje su karakterizirali poznati napor urednika i uredničkog odbora za održavanje kvalitete, redovitosti izlaženja, povećavanje

broja pretplatnika i utjerivanje pretplate od standardnih 30% onih, koji to učine tek nakon mnogobrojnih opomena. Razliku između pretplate i stvarne cijene i dalje pokriva HPS iz drugih izvora kako ne bi došlo do daljnjih otkaza pretplate. Od ove godine »Hrvatski planinar« ima novoga glavnog i odgovornog urednika - Alana Čaplaru, a dosadašnjem, prof. dr. Željku Poljaku, ovom prilikom zahvaljujemo se na izuzetno uspješnom uredivanju tog časopisa pune 42 godine.

KNJIŽNICA, a ujedno i videoteka HPS-a nakon dužeg prekida, u posljedne dvije godine redovno je otvorena svakog ponedjeljka, sa stalnim porastom broja korisnika, a njeni djelatnici kvalitetno i s puno brige bez ikakve naknade obavljaju taj posao, te se supružnicima Dlouhy na tome zahvaljujemo.

Prošle smo godine, nažalost, ostali bez dopredsjednika HPS-a i dugogodišnjeg tajnika g. Nikole Aleksića, koji je planinarstvu posvetio cijeli svoj život, a prerano doživio i njegov kraj na Savezu, gdje je radio preko trideset godina. Još mnogi planinari i dužnosnici umrli su ove godine, a njihova djela ostat će u trajnoj uspomeni i u povijesti hrvatskog planinarstva.

Od raznovrsnih djelatnosti stručnih i organizacijskih komisija HPS-a, navodimo samo one najznačajnije u 2000. godini:

ORIJENTACIJA: Na 9 natjecanja za Kup Hrvatske i 8 trka za državna prvenstva sudjelovalo je 13 društava i klubova s 310 natjecatelja u 19 kategorija, a održana je i škola za kontrolore orijentacijskih natjecanja. U okolini Jastrebarskog održana je trka koja se bodovala za svjetsku rang listu. Na Kongresu IOF-a bio je predstavnik Hrvatske, a dvoje predstavnika na seminaru u Švedskoj. POK HV »Jelen« iz Jastrebarskog, POK »Maksimir« i HPD »Kapela« najbolje su plasirana društva i klubovi u 2000. godini.

SPELEOLOGIJA: Osim koordinacije 14 odjeku u Hrvatskoj i održavanja ispita za naslov »Speleolog«, održan je seminar o crtanjtu na Malackoj i seminar o samospašavanju u Paklenici. Na speleološkom logoru na Kuni Konavoskoj sudjelovalo je 27 speleologa iz 7 udruga. Uspješno je organiziran Međunarodni simpozij o umjetnom podzemlju u Starigradu sa sudionicima iz osam europskih država. Na skupu speleologa u

mjesecu studenom u Ozlju bilo je preko 120 speleologa. Obilježavane su i obljetnice - 100 godina SO »Liburnija«, 90 godina splitske speleologije, te još neke. Izdana je vrlo kvalitetna knjiga »Speleologija«.

GORSKA SLUŽBA SPAŠAVANJA: Uz redovnu djelatnost spašavanja unesrećenih, održavanja vježbi i tečajeva, dežurstava na skijalištima i ostalim većim akcijama u planinama, sudjelovala je i na sastanku IKAR-a (Međunarodne udruge gorskih službi spašavanja) u Italiji, gdje su uspješno predstavljeni Hrvatska i Makarska, gdje će se u jesen 2001. godine održati sljedeći sastanak. Postavljene su izložbe GSS-a na Medvednici, na Savezu i prilikom pohoda u Samoborskem gorju, te je svečano obilježena 50. obljetnica osnivanja.

PROMIDŽBA I IZDAVAČKA DJELATNOST: Rad komisije bio je usmjeren na pripremu tiskovina i promidžbu HPS-a, čije su osnove naše stranice na Internetu. U suradnji s Komisijom za puteve izdani su dnevničari za Hrvatsku planinarsku obilaznicu i Velebitski planinarski put. Za »Hrvatski planinar«, ali i kao poseban separat, pripremljen je prilog »Planinarske kuće u Hrvatskoj i planinarski adresar«. Izdani su promidžbeni letci o HPS-u i Domu Zavižan, tiskan kalendar za 2001., a za tri središnje manifestacije HPS-a, prigodni plakati. Tiskano je i osam novih razglednica, a jednom od njih obilježena je 150. obljetnica rođenja Ljudevita Rossija. Pribavljena je donacija »Zagrebačke banke« s kojom će biti financirana izdanja u ovoj godini.

VODIČI: Organizirani su i održani ispiti za vodiče ljetnih pohoda te vježbe po stanicama, organizirano je sedmodnevno skijanje, dalje se radi na novom pravilniku, a organiziran je i tradicionalni pohod na Dinaru.

ALPINIZAM: Sudjelovali smo na Skupu penjača u lednim slapovima u Fournelu (Francuska), iza toga ispenjan je ekstremni uspon »Mrtvačka plahta« u Grandes Jorrasesu. S NP Paklenica organizirano je međunarodno natjecanje u brzinskom Big Wall penjanju, a u jesen je organizirana desetočlana kadrovska ekspedicija u Himalaju. Održavani su tečajevi za uporabu opreme u visinskim radovima za korisnike izvan Saveza, većinom za Cronet i VipNet, te obavljeni visinski poslovi od čijih se prihoda dio ostavlja HPS-u za ostale djelatnosti.

ZAŠTITA PRIRODE: Djelovali smo u mnogim programima i aktivnostima u EKO-patrolama, obrazovnim programima s održavanjem tečajeva u školama i planinarskim društvima. U nizu aktivnosti »Zeleno-plave opcije« najviše se radilo u područjima Šibenika, Splita i Biokova. Međunarodna suradnja odvija se s nekoliko velikih NVO udruga, World Mountain Forumom i Regionalnim centrom za zaštitu okoliša, a u pripremi su projekti s World Wildlife Forumom i Mediteran Action Planom. Članovi komisije prisustvovali su nizu skupova u zemljii i inozemstvu u području zaštite prirode.

SPORTSKO PENJANJE: Održano je penjanje i natjecanje na umjetnoj stijeni na Sajmu športa ZV. Komisija je i dalje loše organizirana, odnosno Savez ima vrlo malo zna o radu te djelatnosti, tako da će probleme te komisije uskoro razmotriti i Izvršni odbor HPS-a.

PLANINARSKI PUTEVI: Najvažnija akcija bila je otvaranje Hrvatske planinarske obilaznice i Velebitskog planinarskog puta. Samo nekoliko mjeseci nakon otvorenja vidljivo je kolika je bila potreba za tim putevima, jer je velika potražnja za njihovim dnevnicima, a na terenu pojačan obilazak tih staza. Izradena je značka »Markacist«, a komisija je mnogim planinarskim društvima pomagala na označavanju i uređenju puteva, te na organiziranosti markacijskih sekacija u njima.

ŠKOLOVANJE KADROVA: Komisija za prima programe i izvještaje o održanim planinar-

skim školama, te nakon toga besplatno šalje organizatoru potreban broj diploma i priručnika »Osnove planinarstva«. Prošle godine podijeljeno je oko 800 primjeraka.

PLANINARSKO SKIJANJE: Naši predstavnici sudjelovali su na Festivalu telemark skijanja u Livignu (Italija), o istoj tehniči održani su seminari na Medvednici i Bjelolasici, a nekoliko članova skijalo se s vrha Elbrusa na Kavkazu (5642 m), dvojica telemark stilom, što je s tog vrha bilo po prvi puta.

GOSPODARSTVO: Nakon dužeg vremena konstituirana je komisija, čija će briga biti i problematika svih planinarskih domova u Hrvatskoj. Izabran je novi pročelnik, obavljena je anketa o bitnim podacima 99 planinarskih objekata, na javnoj je raspravi Pravilnik o poslovanju i upravljanju planinarskim objektima, a na domu Zavižan i skloništu na Šugarskoj dulibi obavljeni su mnogi radovi, koje su većim dijelom obavili visoki dužnosnici Saveza za vrijeme svojih godišnjih odmora.

ODLIKOVANJA: Tijekom 2000. godine dodijeljeno je 160 odlikovanja HPS-a za preko 20 naših članica. Komisija vrlo odgovorno obavlja svoj posao, s izuzetno kvalitetno uređenom arhivom i strogim pridržavanjem pravilnika o radu.

POVIJEST PLANINARSTVA: Uz nastavak radova na alpinističkoj zbirci u Zavičajnom muzeju u Ogulinu, sudjelovali smo na obilježavanju 150. obljetnice rođenja Ljudevita Rossija u Senju i na sjevernom Velebitu.

STATUTARNA I NORMATIVNA DJE-LATNOST: Sve ugovore, pravilnike i druge dokumente iz tog područja, komisija je pripremala za Izvršni i Glavni odbor HPS-a na vrijeme, stručno ih ocijenivši i prema potrebi ih je nadopunila ili uredila.

Sigurno je da još mnogo toga iz rada HPS-a nije spomenuto i ovom prilikom pozivamo predsjednike planinarskih društava, županijskih i gradskih saveza, pročelnike saveznih komisija i pojedince da se češće javljaju u našem časopisu i šalju svoje izvještaje u Ured HPS-a, ne samo zbog bolje informiranosti planinarske javnosti, već i zato da budućim generacijama ostavimo pisani trag o svojim mnogim aktivnostima.

Riječ urednika suradnicima i čitateljima

ALAN ČAPLAR, Zagreb

S novom godinom i planinari i planinarska organizacija ušli su u novo desetljeće, stoljeće i tisućljeće. Bio je to pogodan trenutak da i naš časopis odjene svježije ruho, kako bi se što bolje prilagodio planinarskim potrebama i mogućnostima novog vremena. S tim je motivom dosadašnji urednik dr. Željko Poljak predložio, a Izvršni odbor HPS-a prihvatio da ga na uredničkoj dužnosti zamjeni 52 godine mladi nasljednik.

Za svakoga je hrvatskog planinara čast suradnici s dr. Poljakom i zato mi je u ovom trenutku žao što je tako, dijelom i mojom krivnjom, prekinut njegov rekord koji je ostvario uređujući časopis pune 42 godine. Suradnja s dr. Poljakom od mojih suradničkih početaka 1994. godine stalno je napredovala i postajala sve sadržajnija i kvalitetnija, a nadam se da će se nastaviti, jer je njezino znanje i iskustvo svakako potrebno i korisno »Hrvatskom planinaru« i ostalim planinarskim izdanjima. U prilog tome govore i brojke: od 1959. do danas dr. Poljak uredio je 278 brojeva i dvobroja, odnosno 13.004 stranica »Naših planina« i »Hrvatskog planinara«. Druga-

čije izraženo, to je više od 52% od ukupnih 24956 stranica (zaključno sa prošlim brojem). Uza sve to, trebalo bi zapravo pribrojiti i tisuće stranica raznih drugih planinarskih izdanija koje su prošle kroz njegove uredničke ruke.

»Hrvatski planinar« je danas na ustaljenoj razini kvalitete, čitatelji uočavaju imena suradnika, a mnoge teme iz časopisa prepričavaju se i pamtite. U sljedećem vremenu časopis se neće bitno i naglo mijenjati: on treba sačuvati svoju stogodišnju tradiciju, bilježiti život suvremenog planinarstva i, povrh svega, dati priliku da međusobno dijelimo ljubav prema prirodi i radost što je proživljavamo na našim izletima posjećujući planine. Uredništvo je, međutim, otvoreno i prema prijedlozima i spremno prihvati dobre nove ideje. Ipak, valja reći da ključnu ulogu u oblikovanju časopisa imaju i imat će suradnici, jer se svaki pojedini broj ipak priprema od priloga koji stignu pred Urednički odbor. Među njima i dalje će prednost imati stilski i tematski zanimljiviji članci, teme o kojima se duže nije pisalo i prilozi popraćeni većim brojem lijepih slika.

S NOVIM UREDNIKOM U NOVO TISUČLJEĆE

Izvršni odbor Hrvatskog planinarskog saveza prihvatio je na svojoj sjednici 11. prosinca 2000. bez i jednog glasa protiv moj prijedlog da od ove godine dužnost glavnog i odgovornog urednika »Hrvatskog planinara« preuzme Alan Čaplar. To ne bi bilo ništa neobično da moj nasljednik nije više nego tri puta mladi od mene i ujedno najmlađi urednik počevši od 1898. godine do danas. Zašto baš Alan Čaplar?

Već dugo vremena tražio se novi urednik, jer je dosadašnji taj posao obavljao 42 godine, ali se dosad jednostavno nije našla osoba koja bi u sebi istodobno ujedinila sva potrebna svojstva, a to su poznavanje planinarske organizacije, literarni talent, sklonost pisanju, izdavačko iskustvo, planinarska afirmacija, upornost i - ono što je od svega najvažnije - volja da se pokaže ustrajnost na tom poslu. U novom uredniku sve su navedene osobine izražene u punoj mjeri. Svoj literarni talent dokazao je našim čitateljima brojnim člancima posljednjih nekoliko godina i o tome ne treba posebno trošiti riječi. Ostali njegovi uspjesi i biografski podaci prikazani su u rubrici »Tko je što u hrvatskom planinarstvu« na str. 25.

Alan Čaplar voli isticati da se planinarenjem bavi zato što se divi planinama, da je cilj njegovog djelovanja svoje oduševljenje prenosi na druge te da planinare ne cijeni po visini osvojenih vrhova nego po tome što tko daje planinarstvu. Takve misli vodilje novog urednika jamče da će se »Hrvatski planinar« kretati pravim putem, pa zato, uz srdačnu čestitku, poželimo novom uredniku uspjeh u radu i potrudimo se da mu što više olakšamo odgovornu dužnost.

Prof. dr. Željko Poljak

Mnogo je maratonskih članaka koji faktografski opisuju više ili manje zanimljive događaje s izleta ili trasu hoda, bez nekog osobnog autorskog pečata. Urednički odbor prednost daje onim prilozima koji izlete ili ciljeve u planinama predstavljaju življim stilom i u kojima dojmovi pretežu nad suhoparnim opisima i nabranjima. Za razliku od toga, prilično je malo članaka »po kojima se nekamo može stići«, kako to često traže čitatelji, a još manje priloga humorističnog karaktera. Slično tako, mnogi suradnici šalju sa svojim člancima skroman broj fotografija, dijapositiva, crteža i skica, pa Urednički odbor često ima vrlo uzak izbor. Zlatno pravilo za sve suradnike trebalo bi biti da pišu o onome o čemu i sami najviše vole čitati, na način koji im se i samima najviše sviđa kao čitateljima, a svoje priloge začine što većim izborom lijepih ilustracija. Članci ne bi trebali biti duži od 4-5 stranica (s proredom), jer inače moraju biti kraćeni. Bolje je da posao sažimanja obavi sam autor, kako nešto bitno ne bi bilo ispušteno.

Urednički odbor i urednik nikada neće moći zadovoljiti želje svih čitatelja i suradnika, pa čak i svoje želje i zamisli, i tu je urednik najčešće prvi na meti kritike. Imajući to na umu, svjestan sam da urednički rad nije lak i jednostavan i da je neophodna trajna izdržljivost. Ipak, rad u časopisu s takvom izuzetnom tradicijom kakvu ima »Hrvatski planinar« predstavlja svakako čast i vrijedan izazov za sve koji u njemu sudjeluju, a ima i trajnu vrijednost.

HRVATSKI O PLANINAR

Praksa suradnje ostat će uglavnom ista kao i prije. Članci se mogu slati na adresu Hrvatskog planinarskog saveza, Kozarčeva 22, 10000 Zagreb ili na moju adresu: Alan Čaplar, Sv. Mateja 7, 10010 Zagreb. Članci se mogu slati i e-mailom (caplar@rudjer.tel.hr) ili na disketi (ne zaboravite redovnom poštom poslati ilustracije!), a članci ispisani na papiru trebaju imati povećan prored. Svi primljeni dijapositivi, fotografije, skice i drugi slikovni prilozi bit će na zahtjev vraćeni autorima.

Kao novost uvest ćemo svojevrstan foto-natječaj: svi kvalitetni dia-pozitivi i fotografije s lijepim bojama i motivima poslane Uredništvu nači će se u izboru za sliku na naslovnicama »Hrvatskog planinara«. Foto-natječaj bit će trajnog karaktera, a najbolje fotografije bit će objavljene i u drugim izdanjima HPS-a.

Na koncu (ili na početku) suradnike i čitatelje koji žele podijeliti svoja razmišljanja i doživljaje pozivamo da pišu i šalju svoje priloge, ali i da traže nove preplatnike, a urednički odbor i urednik će nastojati da svaki novi broj časopisa bude što zanimljiviji i svježiji na radost naših čitatelja.

PRETPLATA ZA 2001. GODINU

Pretplatnike ponovno podsjećamo kako uplatiti pretplatu. Visina pretplate za 2001. godinu je 100 kuna. Uplaćuje se na žiro-račun HPS-a, **30102-678-5535**, a na uplatnici obavezno treba u rubriku »Poziv na broj« upisati **pretplatnički broj** koji se nalazi na omotnici uz Vaše ime i adresu. Bez tako upisanog pretplatničkog broja uplata je nevažeća. Pretplatnici koji su pogrešno uplatili pretplatu mogu to ispraviti tako da HPS-u pošalju kopiju uplatnice. Svoj pretplatnički broj možete saznati i na telefonu HPS-a 48-24-142 i 48-23-623.

Pretplatnici izvan Hrvatske pretplatu uplaćuju na način kako je istaknuto u impremu na 2. stranici korica. Ako to već niste učinili, molimo da pretplatu uplatite najkasnije do početka veljače.

MONTE CINTO - KRALJ KORZIČKIH PLANINA

DRAGO TROŠELJ, Našice

*Nemoj se obeshrabriti što su zvijezde tako
visoko gore, te ih ne možeš dohvatići rukama.
To je naša ljudska sudbina.*

Herbert Madinger

U toplo lipanjsko predvečerje počela se ostvarivati moja davna želja: doći u planine Korzike, otočni biser Sredozemnog mora. Korzika je sa svojih 8.722 km², iza Sicilije, Sardinije i Cipra, četvrti po veličini, a s prosječnom visinom od 568 metara, najgorovitiji otok u Sredozemlju i odavno tajni san mnogih planinara.

Tek kada smo na modernom i vrlo brzom brodu iza sebe ostavili sve dužu morsku stazu u kilometarsko dugim bijeloplavim i zelenkastim bojama, negdje na već otvorenom Ligurskom moru iščezla je sva napetost, te smo bili spremni za susret, zagrljaj i poljubac s otokom, kao susret s dugo željenom i voljenom osobom.

Dvadesetak kilometara iza luke i grada Bastije našli smo ugodan kamp, te se odmah požurili na osvježenje u prohladnom moru. Dok je uvijek raspoloženi Ruco mirno i zadovoljno objašnjavao da smo cijeli put od Osijeka preko Našica, Požege, Ljubljane, Firence, Livorna do Korzike, prešli za svega 20 sati, moj je pogled latao daleko preko mora tražeći u mislima nove obale iza kojih su poznate i nepoznate planine. Uz blag šum valova počele su nadolaziti i druge misli u kojima sam se vraćao opet Velebitu.

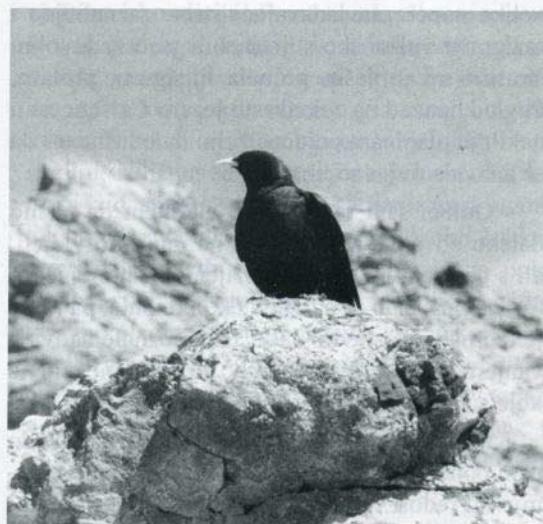
Iz te lagane uspavanosti od želja i uspomena vratio me Mihin prijateljski poziv na piće i večeru koja se pripremala uz naše šatore. Miris pečene slavonske šunke ovladao je mediteranskim okolišem.

Sutradan smo dovoljno odmorni napustili kamp uronjen u zanimljivo raslinje, drveće i cvijeće koje nismo ranije sretali. Izvlačeći se iz Cap Corse, vožnjom vijugavim i vrlo uskim planinskim cestama koje su obično ukliještene visokim i nezgrapnim stijenama, preko Casamozza, Ponte Leccia, Francarda do Calacuccia i našeg planinskog kampa Lozzi, mogli smo osjetiti dušu i srce

planinske Korzike. Neočekivano neuređen i zapušten kamp nije nas svojim izgledom i popriličnom udaljenošću od predviđene točke određene za uspon na Monte Cinto, uvjerio da smo izabrali baš pravu stranu za uspon. Potrebne naznake za uspon na taj najviši vrh Korzike (2710 m) nismo mogli dobiti ni od voditelja kampa, jer je bilo očito da on zapravo nikada nije bio na vrhu.

Prilaznim putem po gorskom grebenu dugom 7-8 km izbjegli smo dosadno hodanje po gotovo potpuno neupotrebljivoj prilaznoj cesti. Za još dalnjih 45 minuta stigosomo i do skloništa Ercu (1677 m), odakle se dobro vidi prva trećina uspona što se provlači kroz širok šljunčani pojaz.

Mnoga nepregledna šljunčana i stjenovita mjesta iziskivala su vještinstvu orientacije, jer pravih planinarskih oznaka nema, a ostale oznake uz put više zburuju nego pomažu. Uz kamene mužiće i tu i tamo koju bijelu jedva vidljivu crtu,

Slučajni susret

Foto: Z. Lončarić

Kamp Lozzi pod Monte Cintom

Foto: Z. Lončaić

put obilazi stijene najprije lijevo, a poslije kroz nekoliko žljebova i zareza prilazi jugozapadnom grebenu. Odmah nad malom terasom (a to je oko 2 i pol sata od skloništa Ercu) prišla je većina sudionika, osjetno iscrpljenih od sunca i dodira s tada već toplim stijenama. Ukupno je bilo preko 5 sati hodanja, pa iako su ruke, noge i tijelo činili velike napore savladavajući strme raznobjejne i razigrane vulkanske stijene, bili smo zadovoljni što smo svi uspješno pronalazili sigurne prolaze. Pogled unazad na zelenkasto jezero Calacuccia u nekim je planinara pojačao želju da odustanu i da se zahvate ovim stijenama.

- Odluči sam o tome, ali vjerujem da nismo daleko od vrha. Vrh odavde ne možemo vidjeti, ali s obzirom na utrošeno vrijeme nismo daleko! - ponavljao sam to naivno nekoliko puta, pa je cijelo društvo nastavilo dalje, uz radoznalo nadvirivanje u beskrajno plavo nebo i razbacane stijene koje su postajale sve strmije.

Kad smo stigli na vršni prag i kad se učinilo da nam ponostaje snage, odjednom smo osjetili neizmjernu radost rasutu među nama, jer je pred nama bio Monte Cinto, kralj korzičkih planina, kojem smo se došli pokloniti.

Gledajući u tu veliku zbrku planinskih nabora na kojima su se isticale mnoge snježne crte u plohami obližnjih ili udaljenih vrhova pokušali smo pogledom i kartom pronaći u tom mnoštvu od 1700 vrhova, koliko ih ima Korzika, samo najznačajnije: Monte Rotondo, Monte Renoso, najudaljeniji Monte Inducine i obližnji Pagila Orba.

Naš pogled dosezao je sve do istočnih i zapadnih obala, pa nam se činilo da nam sve ove planine leže pod nogama. Sad nam je bilo jasno da smo ipak izabrali dobar put za uspon na vrh, premda dugo provlačenje kroz raznobjejne izražajne stijene nije bilo nimalo lako.

Još smo jednom pogledali taj uski stršeći vrh, na kojem naš prijatelj Branko, da je s nama, vjerojatno ne bi mogao izvesti svoj poznati stoj na glavi, što obično čini na vrhovima na koje stigne (glava velika, a vrh malen!)

Spuštamo se istim putem, ali uz male i moguće promjene. Kada se ukazala zelena površina i jasna naznaka srebrnastog potoka što dolazi od jezera Cinto, pristiglo je novo dobro raspoloženje. Od skloništa Ercu ususret nam je došao Miho noseći hladnu i kristalno čistu vodu.

Vraćajući se onim istim malim grebenom uz koji prolazi poučna staza, u toj očito primorskoj oblasti od raslinja se ističu, prije svega makija, grmovita ruža, vries, lavandula, ružmarin, a od drveća pitomi kesten, trešnja i različite vrste crnogorice.

Neki su imali sreću vidjeti orla »stjenovitog« i nekoliko muflona. Mnoge razrovane kose bile su jasan dokaz da u tom prostoru ima i divljih svinja. U kampu nas je radosno dočekao dio naše skupine koja je odradila drugi dio plana. Od Calacuccia nastavljen je put uskom i vijugavom cestom preko Elvise do romantičnog Porta, smještenog u čudesnom zaljevu uz razigrane valove Sredozemnog mora.

Različitost kamenih skulptura u planinskim stijenama na tom dijelu puta, koje su se razlikovale bojama, visinom i oblicima, samo je potvrđivala naše uvjerenje o izuzetnoj ljepoti korzičke

prirode. Put za Pianu preko Capo Rosso (to su stijene grebena uz more, u crvenkasto ružičastoj boji) do čuvenog Ajaccia - glavnog grada Korzike, pružio nam je uživanje u istinskoj ljepoti koju nudi ta korzička obala.

Ostaje primjetna činjenica da je otok ostao duhom talijanski, dakle ne samo jezikom i kulturom, već osobito po mentalitetu ljudi. Korzika je tako bliskija obližnjoj Sardiniji i fenomenološki srodnija sa Sicilijom nego s nedalekom francuskom Provansom.

U starijem tipu morskog plovila napustili smo obalu Korzike, te smo se za 45 minuta, kroz morski prolaz koji dijeli Francusku od Italije, iskricali u luci Santa Teresa na Sardiniji. Preko jarbola usidrenih brodica usmjerili smo još jedan pogled prema Korzici, odakle nam je slao pozdrave Monte Cinto - planinski kralj Korzike. Uzvratili smo zajedničkim pozdravom.

ZABORAVLJENA ŽABA

Posjetite najjužniju planinu Bosne i Hercegovine

TVRTKO PERVAN, Slavonski Brod

Za Žabu sam u planinarskom smislu prvi put čuo prije dvadesetak godina, bio je to jedan zanimljiv članak u »Našim planinama«. Zvučalo je tako egzotično, a Žaba tako daleko da sam ubrzo na nju zaboravio, bez obzira što bih često, putujući dolinom Neretve, bacao pogled na njen udaljeni, obris sličan žabi-kornjači. Prolazeći osamdesetih starom cestom za Neum i Dubrovnik iznenadio me silinom masiva taj usamljeni sivi Kolos i brzo je pao dogovor: idemo na Žabu! Tako smo se u proljeće 1990. moj brat Zvonimir i ja uputili na dalek jug ne sluteći da je pred nama vrlo zanimljiv uspon.

Žabu sam posjetio još jednom, 1997. godine, kada sam na njenom vrhu zamišljen proveo nekoliko sati. U sam sutan sišao sam do sela i ceste, te ostavio iza sebe jedan dio života, i tihu i pustu najjužniju bosansko-hercegovačku planinu.

Žaba je relativno niska planina, najviši vrh ne dosiže 1000 metara (Sv. Ilija, Crkvine ili jednos-

tavno Velika Žaba - 995 metara nad morem), no uspon na nju ipak zahtijeva nešto planinarske vještine i kondicije. Prostranu krašku visoravan što se na jugu spaja s istočnohercegovačkom površi, omeđenu sa sjevera Hutovim blatom i umjetnim Svitavskim jezerom, sa zapada donjim tokom Neretve, a s juga morem, dijeli gotovo po sredini, izdižući se kao prilično jednostavan kameni zid smjera pružanja sjeverozapad-jugoistok. Taj je zid dugačak 14-15, a širok oko 2-4 km. Sjeverna je padina strma i zelena, južna poloznjava i siva, mjestimično i bez raslinja. Zapadni, niži dio planine dijelom pripada Hrvatskoj, pa su na najzapadnijem vrhu (Marin Vjenac - 507 m) članovi HPD »Šibanica« iz Metkovića podigli velik betonski križ, ostrijem oku vidljiv čak iz doline Neretve. Središnji dio je teže pristupačan, a i nije tako planinarski zanimljiv kao istočni.

Polazna točka za uspon na Sv. Iliju je selo Prapratnica, koje se nalazi u Zažablju, na staroj

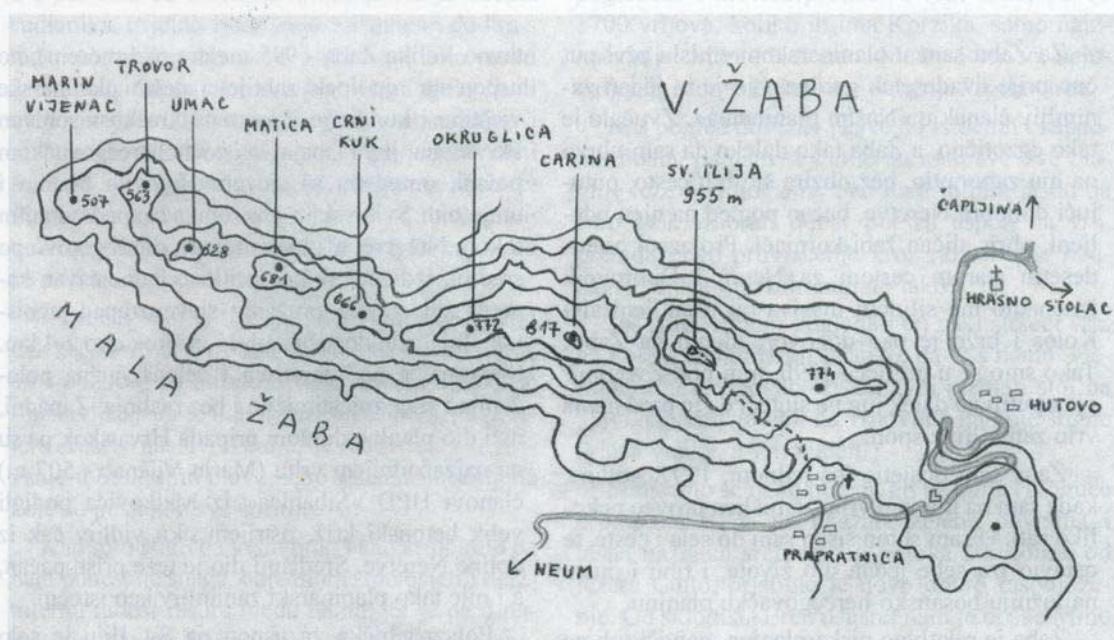

cesti Čapljina - Neum. Do Prapratnice možemo iz dva pravca: ako dolazimo sa sjevera odvojiti ćemo se s magistralne ceste Čapljina - Metković u selu Dračevu (na Krupi). Prvih je 15-ak kilometara asfalt dobar, a cesta dovoljno široka i položita, od skretanja pred Svitavom strma, zavojita i mjestimično vrlo uska (oprez, lokalni dečki brzo voze!). Nakon dalnjih 15 km dolazimo do Hrasna (Marijino svetište - vrijeti stati i razgledati). Pažnja, na križanju pred selom idemo desno, još nekoliko kilometara pa smo u Hutovu (opet pažnja, na križanju idemo desno) i nakon

desetak minuta vožnje smo u Prapratnici. Na cestovnom prijevoju iznad sela su zanimljive ruševine iz turskog vremena - Hadžibegov grad, sada zarastao u kupine.

Druga je mogućnost praktičnija za planinare koji dolaze iz Hrvatske, a i jednostavnija je. U Neumu treba napustiti Jadransku magistralu u samom središtu mjesta i starom cestom za Čapljinu voziti kojih 20 km solidnim asfaltom do sela Prapratnice.

Automobil (jer javnog prijevoza nema) je najbolje ostaviti kraj mjesnog groblja na početku

selo, gdje je dovoljno mesta za parkiranje. Dvije su zatim varijante, »lijeva« i »desna«. Za prvu treba ići do zapadnog kraja sela, gdje započinje dobro vidljiva stočna staza koja se u gotovo ravnoj crti polako uspinje istočnom padinom brda što nadvisuje selo. Druga varijanta počinje odmah kraj groblja, traži više snalaženja, jer prati stazicu desnim rubom obližnjega hrastovog šumarka i sastaje se s prvom nakon pola sata pod upadljivim kamenim skokom i sedlašcem iznad njega. Put nastavlja ravno uzbrdo strmom udolinom do oveće travnate zaravni, zatim treba nastaviti slabo vidljivom stazicom jugozapadnim, grmljem obraslim obronkom glavnog grebena, ostavljući s desne strane nekoliko vrhova koji imponiraju kao glavni, dok im se ne dođe bliže. Nakon otprilike sat i pol hoda od podnožja, stižemo do travnatog sedla uzdužno podijeljenog kamenim suhozidom, obilazimo ga s lijeve strane, prebacujemo se na sjeveroistočnu padinu, gdje među velikim kamenim blokovima i malo gušćom šumom tražimo put do pod sam glavni

vrh. Još desetak minuta hrptom i kraj betonske piramide smo - oko 2 sata hoda od podnožja.

Vidik sa vrha je nezaboravan: kad je lijepo vrijeme na istoku se vide visovi iznad Dubrovnika, sjeveroistočno Gatačka Bjelašnica, sjeverno dolina Neretve i impozantni masivi Veleža, Prenja i Zabulje, na zapad pogled seže do Biokova, a na jugu more i otoci.

Na Žabu preporučujem posjet u proljeće i jesen, ljeti je prevruće, zimi je snijeg rijedak gost, ali je planina često na udaru snježnih i hladnih vjetrova, poglavito bure. Nedavni rat je uglavnom zaobišao ovo područje, tako da nadaleko nema opasnosti od zaostataka ratnih djelovanja. Na samoj planini staze nisu označene, nema pitke vode niti mogućnosti smještaja, pa čak ni ugoštiteljskih objekata u selima, pa vodu i hranu valja ponijeti sa sobom. Najpraktičnije je, u stvari, jednodnevni ili čak poludnevni uspon na Žabu planirati u okviru obilaska najnužnijeg dijela Hrvatske ili Hercegovine nekim drugim razlogom.

S PLANINARSKIH ŠETNJI PREMA STRAHINJŠČICI I BREZOVICI

Krapinski stari gradovi

VLATKO OŠTRIĆ, Zagreb

Krapina je u tako bliskoj svezi sa svojim brdskim i gorskim okružjem da možemo planinarski hodati od samoga grada. To je, naravno, poznato i planinarski privlačno. Ovdje ćemo samo dodati nekoliko zapažanja i podataka.

Množina - stari gradovi - nije omaška. Krapina ih ima, danas, dva (a imala je tri). Jedan je dobro poznat i tome ćemo dodati samo poneke pojednostosti. Drugi je praktično nepoznat.

Krapinski Stari grad - nekoć važan srednjovjekovni "castrum Crapina" - privlači pažnju i svojim položajem na strmom i dijelom stjenovitom brijezu (ispod njega prolazi tunelom obilazna brza cesta prema granici na Macelju). S raznih se

strana dobro vidi jedina sačuvana zgrada, pa neki misle da je to stari grad. No ako krenemo gore - od Magistratske ulice jednom od dvaju bočnih prilaznih uličica - za nekoliko minuta se pojavljuju ostaci židina donjeg dijela Starog grada. Vrijedi spomenuti da se te židine markantnije ističu nakon arheoloških istraživanja 1994. godine. Manje se ističu židine gornjeg dijela, istočno od one čitave zgrade (na žalost, nakon raznih ranijih namjena, opet zatvorene i izložene propadanju). Te su židine obraslike grmljem od onih donjih, osim na strmom istočnom rubu, koji je također arheološki istraživan (otkopani su ostaci gospodarskog objekta i temelji kapele Sv. Trojstva). Na žalost, malo viri iz rašča romanička - najstarija -

jezgra Starog grada, na vrhu kompleksa. Ne po-
maže mnogo ni staza koja se diže do tih zidina.

Iznenadujuća je pojedinost poveća šipila u
gornjem dijelu. Ako se nasuprot onoj sačuvanoj
zgradi popnemo nekoliko metara po padini,
dolazimo pred njezin veći, prednji otvor. Ne vidi
se sa zaravanka ispred zgrade, pa mislim da mno-
gi izletnici ne znaju za šipilju. Meni su je »otkrili«
daci na jednom školskom izletu kad su se ras-
trčali naokolo. Sjećam se s kakvim su »guštom« i
po nekoliko puta protrčavali kroz šipilju. Ona ima
i manji stražnji otvor. Zanimljiv je njen nastanak.

Šipila je umjetnog podrijetla. Iskopana je u
doba kad je vlast grofova Celjskih proširena na
županiju Zagorje u XIV. stoljeću, a služila je kao
spremiste hrane - očito je imala mikroklimu po-
druma. Podatke nađoh u knjizi Željka Tomičića
»Panonski periplus, Arheološka topografija kon-
tinentalne Hrvatske«, Zagreb 1999. (Arheološki
zemljovid Krapine i okolice, str. 68 - karta, 72).
Eto, šipila čini razgledanje Starog grada još za-
nimljivijim.

Na spomenutom školskom izletu našao sam
još jedan stari grad. Znao sam da je postojao, ali
nisam znao gdje je. »Otkrio« sam ga sa skupinom
poduzetnih dječaka. Oni su očito zapazili da sam
planinarski radoznalac, pa se, željni »pustolovina«,
nisu odvajali od mene.

Od Muzeja evolucije u Hušnjakovu mogu se
načiniti tri lijepa šetnje uzbrdo. Desna staza - gra-
đena i ogradena - vodi do nalazišta krapinskog
pračovjeka u nekadašnjoj polupećini. Ako se za-
vojito produži dalje uz briješ dolazi se u područje
Tkalci (briješ i naselje). S livada ima lijepih

vidika. Malo uljevo od nalazišta, na
početku male šumske doline, uspinje se
markirana staza Kajmbuščakovog puta.
Njome se za 20-30 min stiže do kuće
Ovčarić (KT - 7), pa dalje uzbrdo do
ruševine crkve Sv. Tri kralja, danas
»izgubljene« u šumi.

Još malo uljevo nalazi se manje-više
zaboravljena zanimljivost Hušnjakova - park skulptura od drveta. Penjući se
između njih, za nekoliko minuta dolazimo
na sedlo gdje ih ima još nekoliko.
Šteta što je park skulptura zapušten.

Nikakva tabla ne upozorava na njih,
staza nije baš dobra za gradske cipele, neke su
skulpture oštećene, poneka srušena, nema ploči-
ca s imenima autora i nazivima.

Sa sedla udesno možemo se uspeti do ceste
prema selu Petrovsko, proći pored gostionice i
malo naprijed skrenuti desno od ceste na livadu.
Uspon uz njen rub dovodi nas, na rubu šume, na
markaciju Hušnjakovo - Sv. Tri kralja.

No sa sedla lijevo dolazimo za nekoliko minu-
ta na vršak briješa. Na njemu su, u šumi, ostaci
staroga grada: kružni opkop i okruglasti (višekut-
ni) ostaci zidina. Taj je grad manji, promjer mu je
15-20 m. Kroz drveće se nazire krapinska dolina.

Briješ i stari grad zovu se Josipovac. To je
»novum castrum«, koji se spominje 1458. u
ispravi kralja Matije Korvina kapetanu i banu
Janu Vitovcu. To je bio kameni stambeni toranj
sa zemljanim grudobranima, vjerojatno i palisa-
dama i opkopom.

Dodat će da je južno od Josipovca (i jugozapadno
od Starog grada) postojao na briješu Šabac
grad istog imena. »Fortalicum Sabacz« sagradio
je oko 1540. Petar Keglević, ali ga je 1581. razo-
rio Krsto Ungnad. Pao je, dakle, kao žrtva jednog
od feudalnih »unutarnjih« ratova, koji su vodenii
i unatoč velikoj osmanlijskoj opasnosti. Vidljivih
tragova više nema (Ž. Tomičić, n. dj., 78).

Uspomena na tri krapinska stara grada utjecala
je na postanak legende o Čehu, Lehu i Mehu (u
XVIII. stoljeću).

Ponekom se čitatelju možda neće svidjeti
»uplitanje« povijesti u planinarsko hodanje. No,
riječ je o »četvrtoj dimenziji« prostora - dimen-
ziji vremena, vremena ljudi - to jest povijesti.

SKRADSKI VRH

MILAN MAJNARIĆ, Rijeka

Skradski vrh se stožasto i strmo izdiže iznad Skrada i sa svih je strana obrastao šumom. Zato pogled s njegovog vrha nije otvoren na sve strane, već samo prema jugu i jugozapadu.

Najviše me, zapravo, privlačila kapelica izgrađena na njegovu vrhu, pa sam se jednoga ljetnog popodneva zaputio s prijateljima na vrh. Na ulazu u Skrad iz smjera Rijeke skrećemo desno na usku asfaltiranu cestu. Prolazimo kroz Veliko Selce i nakon tri kilometra kroz polja i livade obrasle visokom travom stižemo u selo Hribac. Tu možemo ostaviti auto. Kraj stare šterne i korita na kojem se nekad napajalo stoku, po makadamskoj cesti, približavamo se početku uspona na vrh. Čitavo to vrijeme s ceste se otvara lijep vidik prema brod moravičkom kraju.

Na šumskoj cesti, kod markacije GPP-a, po strmom grebenu polako počinjemo uspon. Nakon dvadeset minuta hoda po travnatoj padini, izbjigamo na njegov vrh. Oduševljava nas divan pogled na Kupjački vrh, Kupjak, Ravnu Goru, Bjelolasicu, Drgomalj. Ispod nas kroz šumu vijuga cesta Zagreb-Rijeka s koje ponekad bljesne sunce sa stakla jurećeg automobila. Kroz crnogoričnu šumu probija se i željeznička pruga, pa se ubrzo gubi u tunelu ispod Kupjačkog vrha. Iz Hribca i Divjaka čuje se lavez pasa i motorna pila. Gorani već misle na zimu.

Nastavljamo put i markiranim stazom kroz bukovu i grabovu šumu evo nas na vrhu (1043 m).

Neposredno ispod vrha, na maloj pokošenoj zaravni, bijele se zidovi kapelice Marijina uznesenja na nebo, svetišta i tradicionalnog mjeseta okupljanja mještana Skrada i okolice za blagdan Veličke Gospe. Ispod trijema obješeno je zvono. Povučemo za konop i ono se oglasi te objavi da Skradski vrh i kapelica imaju posjetitelje. U taj tren počne pljusak. Skupljamo stvari razbacane

po livadi i sklanjamo se pod strehu. Na sreću, kiša nije dugo potrajala. Kako je naglo započela, tako je i prestala.

Na Skradski se vrh može doći i iz Skrada po markaciji GPP-a. To je pješački duži put, lakši i vodi uglavnom kroz šumu.

U povratku se zaustavljamo u Hribcu. U malom vrtu ispred svoje kuće Franka Krizmanić bere grašak. Poziva nas u svoj uredan stan, a zatim sjedamo na klupu ispred kuće. Nudi nas domaćom rakijom i priča o svojem životu i Hribcu. Gospođa Franka ima devedeset godina, dobrog je zdravlja i živahna. Još uvijek sama obraduje svoj mali vrt, posadi njivu krumpira a zahvaljujući odličnom vidu - i šije na svojoj staroj "singerici". Priča nam kako je Skradski vrh poznat i po borovnicama i vrganjima koje mještani beru i skupljaju ili za prodaju ili za svoje potrebe. Pozdravljamo se sa gospodom Frankom i cestom vraćamo u Skrad.

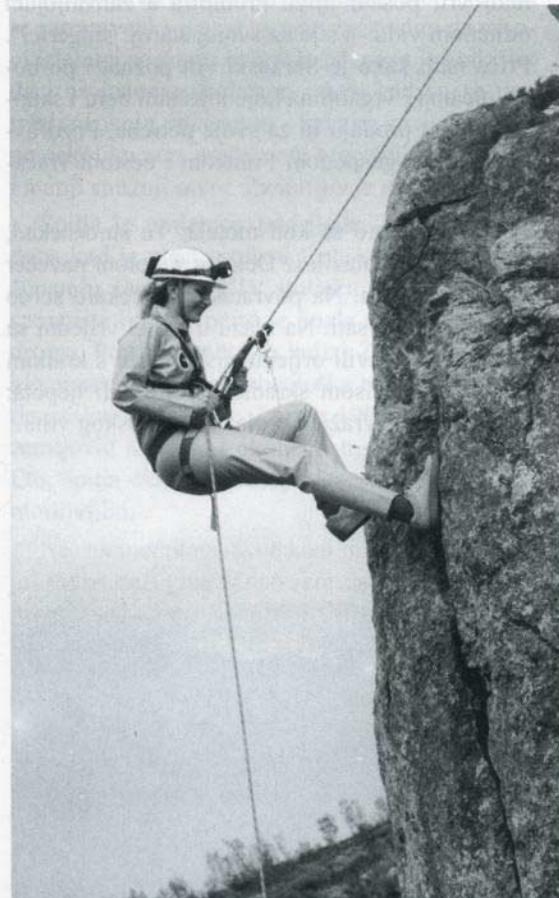
Zaustavljamo se kod motela. Tu smo nekad, kao mladići, dolazili iz Delnica subotom navečer vlakom na ples. Na povratak kući čekalo se do ranih jutarnjih sati. Na ulazu u motel vrijedni su Skradani postavili orijentacijsku kartu s kratkim prikazom i opisom skradskih prirodnih ljepota: Zelenog vira, Vražnjeg prolaza i Skradskog vrha.

DAN PLANINARA ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE

Pretprošle godine osnovani Planinarski savez Šibensko-kninske županije povjerio je HPD »Kamenar« iz Šibenika organiziranje Dana planinara Šibensko-kninske županije.

To je prva zajednička manifestacija planinarskih društava u Županiji, a održana je 26. studenoga 2000. u Rupićima, naselju podno Orlovače, gdje »Kamenar« ima svoju planinarsku kuću »Ćićo«. Oblačno i kišovito vrijeme nije poremetilo užitak planinarskog druženja preko 150 planinara i njihovih gostiju. Bili su to članovi

ANTE JURAS, Šibenik

planinarskih društava »Kamenar« i »Sveti Mihovil« iz Šibenika, »Klen« iz Vodica, »Promina« iz Drniša i »Sinjal 1831« iz Kijeva, te mnogobrojni gosti: predstavnici splitskog »Mosora«, šibensko-kninski župan Gordan Baraka, predstavnik HPS-a Goran Gabrić i ostali. Kao poseban gost manifestaciji je bio nazočan i župan okruga Herford (Njemačka), inače grada prijatelja Šibenika.

LIJEVO: Ana Petrov na pokaznoj vježbi - šarm i ljepota na stijeni Rupića kuka

DOLJE: Pred planinarskom kućom Ćićo, raspevana mladost

DESNO GORE: Unatoč kiši stotinu planinara krenulo je na Orlovaču

Snimio: Joško Čelar

bilo presjećeno i jednostavno postato je da se učestvujem u takim aktivnostima. Iako je nevjerojatno, toliko je mi uživo užitak u planinama, da se učestvujem u takim aktivnostima. Iako je nevjerojatno, toliko je mi uživo užitak u planinama, da se učestvujem u takim aktivnostima. Iako je nevjerojatno, toliko je mi uživo užitak u planinama, da se učestvujem u takim aktivnostima. Iako je nevjerojatno, toliko je mi uživo užitak u planinama, da se učestvujem u takim aktivnostima.

Sevojica - ŽUPANIJA

Svečanost je započela prigodnim riječima predsjednika društva domaćina i predsjednice Planinarskog saveza Županije Višnje Vranković, te gostiju, a onda se nastavilo kraćim programom u izvođenju klape i mandolinskog orkestra Osnovne škole Petra Krešimira IV. iz Šibenika.

Nakon uspona na Orlovaču (496 m) priređena je pokazna alpinističko-speleološka vježba na stjeni Rupića kuka.

Sve je začinjeno tradicionalnim zajedničkim planinarskim ručkom koji je pripremila HV, mnoštvom raznovrsnih kolača što su ih ispekle planinarke »Kamenara«, pjesmom i plesom.

Da kiša na kraju nije padala, bilo bi i natjecanje u boćanju i potezanju konopa.

U popodnevним satima održan je sastanak IO Planinarskog saveza Županije na kojem se govorilo o aktivnostima društava i predstojećem seminaru za markaciste, a dogovoren je da domaćin idućeg Dana planinara Županije bude HPD »Sinjal 1831« iz Kijeva.

suradnji s običnim vapnenicama, one čini tada i

JUTRO NA SAMARSKIM STIJENAMA

MIRJANA IVASIĆ, Karlovac

Padala je kiša, puhalo hladan, pomalo neugodan vjetar, a noć je bila neprozirno tamna. Bila sam duboko uvjerenja da su se sve nevere ovog svijeta skupile te noći na Stijenama. Činilo mi se kako nikad nećemo stići do skloništa i nikad, baš nikad, neće ponovno biti dan, sunce i svjetlo. Osim slabašnoga titravog svjetla svijeće koju sam sasvim slučajno imala u ruksaku, nikakve rasvjete nismo imali, a nebo je bezobzirno skrilo i zvijezde i Mjesec. Od spomenute svijeće ionako je bilo više štete nego koristi. Palila je ruku, a i vjetar ju je stalno gasio.

Stazom kojom inače prođemo za dvadesetak minuta, hodali smo valjda satima, a sklonište je svakim korakom bilo sve dalje, umjesto sve bliže. Ili se to meni tako samo činilo? Imala sam čudan neki osjećaj da Stijene i Oluju ometamo u njihovu noćnom nadmetanju, kako im silno smetamo i kako jedva čekaju da nestanemo sa staze ne bi li nastavili svoju vječnu borbu, u kojoj zapravo pobjednika nikad nema, niti će ga ikad biti. No nije me bilo strah. Neka neodređena nelagoda, više možda neko divljenje, neko duboko poštovanje pred tolikom snagom i tolikom

moći, ali panika i strah nisu me obuzeli. Pomislih koliko milosti prosipaju Stijene nad nama čekajući naše sklanjanje i najednom osjetih kako me prožima val zahvalnosti. Ratkovo sklonište učini mi se poput najljepših zlatnih dvora, a sigurnost polupećine koja ga je obgrnila nije se mogla mjeriti ni s najsuvremenijim atomskim skloništima.

Ponesu me katkad osjećaji te mi se čini kako je Planina neki živi stvor, pa sve što o njoj govorиш, misliš i čutiš, ona zna, razumije i istom mjerom uzvraća. Ljepotom ili prkosom, suncem ili maglom, lahorom ili olujom. Kao da ti pruža upravo toliko koliko ti pružaš njoj. Vjerujem kako su mi zato tog jutra Stijene pružile jedno od najljepših zorenja, dale mi ono nešto što te dodirne i oplemeni za cijeli život. Tražeći uvijek iznova nešto toliko lijepo i dojmljivo zauvijek ostaješ vezan i za Stijene i za sve planine svijeta, želeti da ti svaka pruži isti ili barem približan osjećaj. Sve te godine ona fina svilena nit prve ljubavi plete se u neraskidivo uže sjećanja, spomena, osjeta, okusa, mirisa... sve čvršće, sve jače. Sve dok odjednom ne shvatiš kako to uže nikada, nikada više ne može puknuti, ne može

Ratkovo sklonište na Samarskim stijenama
Foto: Mirjana Ivasić

biti presjećeno i jednostavno nestati jer toliko je jako i nevidljivo, toliko upleteno u tebe da ne postoji sila koja bi ga uklonila.

Sunce se ponad Ratkovog skloništa, u samu zoru, kroz šumu i stijene, sasvim lagano pojavljivalo, svakim trenom osvjetljavajući po jedan kamen više. Odjednom je obasjalo milijun kišnih kapljica, istovremeno ih sušeći u onoj prvoj toplini svojih sve snažnijih, neumoljivih zraka, stvarajući čudesnu igru iskrenja. Kao da su se najfiniji i najvrjedniji dragulji prosuli po travi, zemlji, kamenu i lišcu. Tisuće najsitnijih iskrica pojavljivalo se i nestajalo gotovo istovremeno. Toliko lepršavo, skoro nestvarno! Ples vode i sunca otvorio se pred mojim očima u svoj svojoj ljepoti, razigrao u svojoj nesputanosti, poput najsavršenijeg ritma glazbe koju može stvoriti samo mašta. Trenutak-dva, a poput vječnosti! Dar koji na tren ugledaš, a pružiš li ruku da ga opipaš, on u hipu nestane i ostavlja te osupnutog. Više ne znaš što je zbilja, a što san. Zar je uistinu Planina pružila prema tebi svoj najskriveniji poklon, pa se onda naglo predomislila, povukla i ostavila te zbumjena, no presretna u otkrivanju vrijednosti jednoga jedinog trena? Pruži ti časak savršenstva i onda nestane. Kao da se i sama prestraši svoje darežljivosti, nesigurna koliko zavrjeđuješ vidjeti

nešto što pripada samo njoj. Zar ni sama nije sigurna hoćeš li znati cijeniti i voljeti sve što ti počlanja pa joj se učini da je prenaglila?! Kao da se pokajala, brzo, brzo se povukla. Svoje najljepše čari ponovo je zatvorila u svoje dubine, a tebi ostavila sjećanje i želju za ponovnim takvim trenom, težnju za istim takvim intimnim dodirom s Njom, s tvojoj Planinom. I ta želja raste, vodi te kroz vrijeme i svakim ponovnim dolaskom stvara sve čvršću vezu i sve ustrajniju nadu, da je baš danas taj čarobni dan, kad ćete ponovo jedno drugom otkriti sebe.

Svaki novi susret nova je pjesma. Uvijek postoji nešto divno što mi Stijene nesebično pokalone, ali ponekad im i sama ponešto jednostavno otmem, jer već smo si toliko dobre, pa znam kako mi Stijene to neće zamjeriti. S godinama naša ljubav nezadrživo raste. I što vrijeme brže prolazi, to jače želim svojim Stijenama dati što više sebe i od njih primiti što više. Česti pomislim na čudesno jutro jedne divne jeseni na Samarskim stijenama. Jutro koje u mojoj kutiji sjećanja ima počasno mjesto i koje mi daje nadu i snagu da podem dalje. Na svakoj Planini tražim dio Stijena, a na svakoj otkrijem djelić samo svog doživljaja, pa ga pažljivo spremim. Ovako ga s vremenom pokušam podijeliti sa Vama.

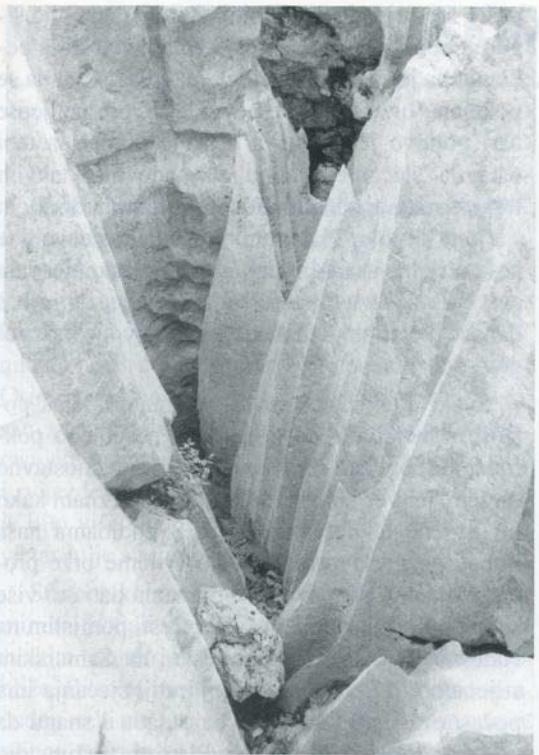
TRAGOVI VODE

»Kamena galerija« na Velebitu

ĐENKA ŠPRALJA, Zagreb

Nigdje vode, a njenih tragova svugdje oko nas. Tako je na našem čitavom kršu, a osobito na našoj najljepšoj i najznačajnijoj planini - Velebitu. Vode je tamo doista malo (one na površini vidljive), ali su njeni tragovi svuda oko nas. Ona vlaži stijenu, kaplje, curi, skuplja se u kamenice, nakapnice ili, u najboljem slučaju, tvori koji slabašan potočić što ljeti presuši ili gotovo presuši, a nabuja tek ujesen i u proljeće. I to je ono što vidimo od vode u vodenom obliku. Ostalo su samo tragovi vode!

Naš velebni i veličanstveni Velebit prepun je takvih tragova vode, a "vodi ni traga". Čitav Velebit je čarobna bajka tragova vode, počevši od sjevera do krajnjeg juga, od Rožanskih i Hajdučkih kukova preko Dabarskih kukova do područja Stapa i, na krajnjem jugu Velebita, do Tulovih greda. Voda se ovdje dala na veličanstven i beskrajan posao oblikovanja stijenja i potom nestajanja u podzemlje kroz koje potom juri ili curi prema moru. U toj izvrsnoj i vječnoj suradnji s bijelim vapnencem ona čini čuda i

Djelo vode u »Kamenoj galeriji« na Velebitu
Foto: Denka Špralja

ostavlja nas bez daha i bez riječi. Ona je nenađašan kipar i to onaj s najmekšim dlijetom. Kojeg li paradoksa i koje mudrosti života kojoj nas priroda uči - da su najdublji i najupečatljiviji oni tragovi koji su najnježnije utiskivani! Samo je potrebno vrijeme i nema žurbe, nema brzopletosti - stvaranje ljepote je dugotrajan proces, ali priroda ima vremena.

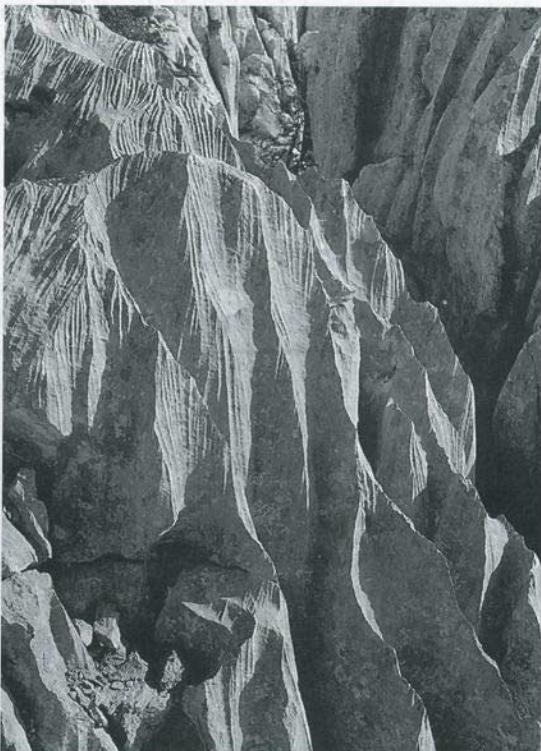
Na neka od ovih mjeseta prilično je lako doći, ako ih se želi vidjeti, dok su druga skrivenija, udaljenija i nepristupačnija. Naš divni Velebit čuva sam za sebe (od ljudi) svojim teško prohodnim kamenjarom, ali neki divni ljudi izgradili su staze i putove da i drugima omoguće upoznavanje i doživljaj ove jedinstvene kiparske radionice prirode.

Teško je reći gdje su po Velebitu razasute najljepše kamene skulpture. To svatko mora odlučiti za sebe. I meni se bilo teško odlučiti, no ovaj put neka je riječ - slika o djelu južnog Velebita, o kutku koji je pronašao te posjetiteljima pokazao i

označio put do njih zadarski planinar Slavko Tomerlin Tatek, taj neumorni istraživač i velebitski zaljubljenik. Najdojmljivije područje nazvao je "Kamena galerija" i ona to zaista jest. Veličanstven je doživljaj šetati ili, još bolje, verati se tom galerijom kamene ljepote.

No o tome puno pričati baš i nema smisla, to jednostavno treba vidjeti, jer po tko zna koji put shvaćamo da je slika tisuću riječi, i zato ne trošimo više riječi koje to ionako ne mogu izreći. Da je priroda to htjela riječima reći, i ona bi uzela riječi, ali pošto je znala da se to ne može tako izreći počela je naprsto svoju ljepotu vodom teći. O tome neka vam ovih nekoliko fotografija kaže nekoliko riječi. Ali one će vam vrlo malo reći jer ova galerija čuva milijune slika - riječi, pogleda, motiva, oblika, skulptura, vizura.

I samo onaj koji se potradi da je posjeti moći će to doživjeti i uvjeriti se u to i sigurno će reći da je dva dana hodao ovom galerijom bez riječi, ili samo ushićeno govoreći kako je to nešto čudesno, čudesno lijepo i kako samo priroda umije takvo nešto skulpturom izreći.

Škrape

Foto: Alan Čaplar

PLANINARSTVO TREĆEG TISUČLJEĆA

KARLO FRANCEŠKO, Slavonski Brod

Vrijeme u kojemu živimo postavilo nas je u okolnosti da ispratimo drugo tisućljeće i dodirnemo treće. Naše planinarstvo traje već 125 godina. Tražeći mjeru trajanja dosegnut ćemo spoznaju da je jedna godina tek zrnce ili kapljica u vremenu svijeta. Vrijeme od planinara zahtijeva osvrtanje zajedničkih ciljeva, da bismo od kapljica napravili izvore i rijeke, a od čestica podigli oblake pod kojima će ljudi očutjeti vječnost prirode i spoznati kako su njen samo mali trenutak.

Poučimo djecu da sretno odrastu, a odrasle vratimo u bosonoga djetinstvo, budućnost im prikažimo s planinskih visova i u baštini nataknutog prirodnog okruženja. Otvorimo svima koji to žele vidike za krajolik u kome se uvijek može doseći odgovor na pitanje o postojanju, a što u pravilu znači više od samo živjeti. Naše djelovanje zahtijeva od nas mnogo snage, dobru volju, iskustvo, znanje, naklonost i ljubav.

Snaga nam treba kako bismo nadvladali svoju prividnu nemoć i uspenjali se na vrhove planina. Treba nam poglavito da bismo pomagali drugom, da, čineći svatko po malo, učinimo mnogo za planinarstvo.

Dobra volja nas povezuje i čini različitim. Nikada ne zapisujemo neopravdane izostanke, ali nagrađujemo se zajedničkim druženjima. I tu se dozvoljava biti svoj kada pjevamo zajedno ili sami osluškujemo cvrkutanje ptica, šuštanje lišća, oglašavanje groma, huk vjetra, šum kiše u krošnjama, žubor potoka, bljacking po blatu, disanje u nosu, bilo srca u ušima, ili kada samo osluškujemo tišinu.

Naša je zadaća potaknuti društvo na dio pozornosti koja nam pripada, a svaku potporu u cijelosti opravdati. Razumijevanje među planinarkama je gotovo ogoljeli dodir duša; jednostavan, prirodan i duboko naklonjen prema osobnosti. Tako se puno lakše oprtri maratonski krug života.

Znanje, kao poznавање društvenih tradicija i povijesti planinarstva, stručna planinarska znanja

i vještine, određuju nam zadaću da i nadalje održavamo male planinarske škole za nove članove društva. Cijeneći baš ta znanja i darivani rad, kao i sveukupan stav prema zajedništvu planinara, svatko od nas plaća svoje i zato smo spokojni. No, znamo podijeliti zalogaje i gutljaj vode, a male prigode pretvaramo u slavlja, čineći gozbe veselja i radosti. To ipak tako treba znati...

Naklonost je iznikla iz produhovljenosti i tankočutne osobitosti ljudi koji žele i koji umiju podariti drugima dio svoje duše. U tom izričaju zadivimo se lijepom glasu, glazbi, slikama, šali, stihu, riječima i znamo da smo to mi, da je to priroda, da je cvijet i sve ono što smo sreli, vidjeli i doživjeli. Tako složene uspomene ostat će pečat jednoga doba, a svaki zapis što ga uredno pospremimo otet ćemo zaboravu.

Ljubav proizlazi na tisuće načina, kazujući o sudbinama, o sreći i boli, o susretima i rastancima, o osjećaju što zrcali jedan prema drugome. Planinari su zaljubljenici u prirodu, a zaljubiti se može samo ako ima ljubavi. Teško je razlučiti što više volimo; jesu li to putovanja, priroda, spoznaje, druženja, izazovi, strah - jer sve to volimo zato što nismo usamljeni. Volimo biti zajedno, volimo sretati ljudi u planini, u planinarskim kućama, u stijeni, u šumama, na izvoru. Volimo zajedno dijeliti trenutke ushićenja, veselja i sreće, držeći se planinarskih ideja kao bezgraničnog izraza srdačnosti. Volimo napore i strahove, jer se prirodno bojimo opasnosti. Sami se hrabrimo, da bismo potakli one koji možda ne bi ustrajali i ostali tako uskraćeni za užitak pogleda s Bačić kuka, Šatorine, Kozjaka ili Zavižana. Takva nesobičnost nije vrla etika, niti pažnjom oplemenjeno lijepo ophodenje, to je jednostavno LJUBAV.

Treći milenij zato započinjemo u miru, s iščekivanjem da će mir vječito potrajati. Nadajmo se kako će se ljudska snaga, dobra volja, znanje, naklonost i ljubav uputiti u trećem tisućljeću na dobrobit svih, pa tako i za boljšak planinarstva.

PLANINARSKE KUĆE I PUTEVI

KAKO JE ZAŽIVJELA HRVATSKA PLANINARSKA OBILAZNICA

HPS je od otvorenja u svibnju primio priličan broj popunjениh dnevnika, a dodijeljeno je već deset brončanih priznanja. Imena planinara koji su stekli prve značke bit će objavljena u nekom od sljedećih brojeva »Hrvatskog planinara«.

Pristigle dnevnik pregledava Komisija za planinarske putove. Od obilaznika zahtijevamo da se pridržavaju uputstava iz dnevnika na stranicama 4-7, kao i ovih dodatnih uputa.

Osobni podaci. U adresi obavezno upišite poštanski broj i naziv pošte, što je posebno važno kod manjih mesta. Na predviđeno mjesto potrebno je ulijepiti svoju fotografiju, jer bez toga ne izdajemo značku. Kao početak obilaska upišite datum kada ste obišli prvu KT.

Povrat dnevnika. Rok povrata dnevnika od dva mjeseca nastojimo smanjiti na mjesec dana. Najbolje je poslati dnevnik zimi ili u vrijeme kada manje planinarite. Planinari iz Zagreba i okolice mogu dnevnik ostaviti i preuzeti osobno u uredu HPS-a. Potrebno je priložiti svoj telefonski broj za obavijest da se dnevnik može podići. Od obilaznika očekujemo i pismene sugestije, prijedloge i kritike.

Priznavanje kontrolnih točaka. KT priznajemo uz otisak žiga u dnevniku HPO ili priloženu fotografiju obilaznika na KT. Cilj je da svi planinari obilaze KT pod istim uvjetima, pa ostali načini dokazivanja obilaska nisu predviđeni i ne uzimamo ih u obzir. Ne šaljite dijapositive, dnevničke lokalnih obilaznica, osobne planinarske dnevničke, video vrpce, potvrde planinarskih društava i slično. Neki planinari lijepe papirić s otiskom žiga u dnevnik, no ni to se ne može priznati! Možda niste uočili, na Dinari se treba fotografirati i fotografiju priložiti uz otisak žiga.

Stari dnevnik. Na temelju starog dnevnika »Po planinama Hrvatske« može se naknadno dokazati obilazak KT. Planinarima koji imaju stari dnevnik preporučamo prvo obilazak ostalih potrebnih vrhova do 10 područja i tek onda slanje dnevnika u HPS, jer su na taj način manji troškovi. Na primjer, tko u starom dnevniku ima žigove Kleka, Bijelih stijena i Bjelolasice, te 3 KT priznaju mu se u novom dnevniku. Potrebno je obići još jedan vrh po svom izboru, jer u 8. području treba obići 4 KT. Neke stare KT se ne mogu uzeti u obzir, npr.: najviši vrh Papuka (953 m) je KT u starom dnevniku, ali nije KT sadašnje Hrvatske planinarske obilaznice.

O žigovima. Naše načelo je: žig doma u domu, žig vrha na vrhu. Planinarska društva koja to još nisu učinila trebaju zato premjestiti žig vrha iz doma na vrh. Ako je dom na vrhu, kao što je to na Ivanšćici ili Snježniku, onda to nije potrebno.

Mnoga društva imaju neugodno iskustvo da se njihovi žigovi otiduju, naročito na vrhovima kamo dolazi dosta izletnika. Najbolje je rješenje metalni žig ubetoniiran ili pričvršćen na pogodnom mjestu. Takav se žig nalazi na Plešivici, Oštrcu, Okiću, Kalniku, Obzovi, Budakovom brdu na Velebitu i dr. Potrebno je također ukloniti preostale žigove »Po planinama SR Hrvatske« i postaviti trokutasti žig vrha, a iz domova ukloniti »muzejske« žigove raznih susreta planinara koji su održani prije više godina.

Održavanje planinarskih putova. Neki su putovi solidno markirani, dok su drugi zapušteni i planinarenje je otežano. Tražimo od planinarskih društava da obnove markacije i putokaze do vrhova koji su KT Hrvatske obilaznice. Na vrhu treba ispisati naziv vrha i nadmorsku visinu na pogodnu mjestu tako da se obilaznik može lako fotografirati uz njih. Preporučamo svim obilaznicima da prije odlaska provjere stanje na terenu. Za sve obavijesti možete se obratiti članovima Komisije za planinarske putove:

- Zdenko Kristijan, tel. 01/3362-886 (iza 16 h),
- Tomislav Pavlin, tel. 01/6140-016 ili
- pismeno Komisiji za pl. puteve HPS-a.

Dnevnik Hrvatske planinarske obilaznice može se nabaviti u Uredu HPS-a.

Zdenko Kristijan

»DAVORINOVO SKLONIŠTE« NA DILJU

Brodski planinari konačno su ostvarili želju staru 70-ak godina o izgradnji svojega planinarskog skloništa na lokalitetu Pljuskara-Bukovac iznad sela Glogovice u Dilj gori. Sve je počelo izradom temelja prije 20-ak godina, a nastavljeno je prošlog ljeta zahvaljujući zalaganju Davorina Molnara.

U traženje darovatelja krenuli smo krajem rujna 2000. godine i do kraja kolovoza obišli 40-ak poduzeća te osigurali dio materijala i sredstava. Uvidjevši da darovatelji neće moći pokriti sve troškove, svaki član društva osobno je sponzorirao izgradnju sa 150 kuna. Na taj način prikupljeno je oko 12000 kuna. Novčanim prilogom i radom na skloništu uključilo se i HPD »Tikvica« iz Županje.

Kamionom je materijal dovožen do iznad sela Glogovice, a dalje traktorima do gradilišta. Prijevoz traktorima obavili su Glogovčani Drago Knežević i Marko Jarić. Hrabi planinar Adam Đaković-Aco također je bio prijevoznik materijala traktorom, ali pod posebnim uvjetima. Radovi su počeli 13. rujna kada je na postojećim temeljima načinjena betonska ploča. Sljedećih

Graditelji na temeljima budućeg skloništa

Foto: Josip Nikolić

dana, tjedana i mjeseci sazidana je zgrada do potkovlja, izgrađena prilazna staza, postavljena stropna i krovna konstrukcija, sagradena terasa i balkon te ožubakana zgrada. Sada se ugraduju prozori i vrata, gradi kamin s dimnjakom i stubište do spavaonice u potkovlju te uređuju pristupne staze i okoliš. Pored toga naručeni su stolovi i klupe.

Radi nabavke materijala i završnih radova (nabavka lamperije i stare cigle za kamin, dorada prozora, izrada vrata, izolacija krova, postavljanje lamperije, izrada zaštitne ograde iznad kamenoloma), nastavljamo sa prikupljanjem sredstava od planinara i drugih darovatelja.

Josip Činkl i Davorin Molnar

OBNOVLJEN PLANINARSKI DOM U RAVNOM DABRU

PD »Industrogadnja« prošle je godine pokrenulo veliku akciju uređenja svojeg doma na Velebitu. Pokretač ove akcije, kao i svih dosadašnjih, je tajnik društva Franko Čuvalo. Prvo je uređena fasada, tako da je skinuta sva stara žbuka i nanesena nova, te na kraju oličena. Sljedeći korak bio je bojenje i popravak krova. Postavljena su nova dvoja ulazna vrata kao i prozori na sanitarijama, a svi su prozori nanovo prebojani. Sljedeća akcija bit će izrada natkrivenog ognjišta pored doma.

U listopadu je obnovljena i popravljena markacija iz Karlobaga do doma, a zatim od doma do hotela »Velebno« na Baškim Oštarijama.

Sve ove rade financirala je i izvela skupina naših planinara na čelu s Frankom Čuvalom: Mile Ivanković, Zvonko Nekić, Jozo Karadža, Ivo Parić, Ivo Vasilj, Jura Jurković, Vencel Šimić, Mirko Malec, Anton Poletto, Josip Kota i Vinko Galić. Domar Mile Prpić brinuo se da društvo ne bude gladno i žedno. Sada, kada su završeni vanjski radovi, ovo je sigurno naj-

Gradilište planinarskog skloništa na Dilju
Foto: Marija Radošević

ljepši dom na Velebitu.

Dom je nekoć služio kao osnovna škola za sela Ravni Dabar, Došen Dabar, Crni Dabar, Ledenik, Kučića i Staništa. Gradnja je započela 1927. godine, 1929. škola je svečano otvorena i radila je do 1970. godine kada su je napustili zadnji učenici. Zgrada je 16 godina bila narušena i prepuštena propadanju, dok 1985. nije započelo preuređenje škole u planinarski dom. Za nepunih godinu dana škola je dobrovoljnim radom planinara obnovljena i konačno 20. rujna 1986. godine otvoren je planinarski dom »Ravni Dabar« planinarskog društva »Industrogradnja« iz Zagreba.

Dom raspolaže s 50 opremljenih kreveta, dnevnim boravkom za 50 ljudi, sanitarnim čvorom u domu kao i vani. U kuhinji je po jedan štednjak na plin i drva. Rasvjeta je plinska. Dom je otvoren cijele godine vikendom, a ostale dane po dogovoru. U domu se uvek mogu dobiti razna pića, a hrana uz prethodni dogovor s domarom. Sve obavijesti, rezervacije i

uplate moguće su kod tajnika društva Franka Čuvala na tel. 098/275-719, 6684-123 (poslije podne). Domar je Mile Prpić iz sela Kučića, tel. 053/633-016.

Andrija Perić

NOVI TELEFONI ZA INFORMACIJE O SKLONIŠTIMA »KAPELE« I »VIHORA«

HPD »Kapela« i »Vihor« iz Zagreba od otvorenja Kapelskog planinarskog puta zajednički brinu o pet planinarskih kućama i skloništa u Gorskem kotaru. To su: sklonište »Jakob Mihelčić« na Bjelolasici, kuća i sklonište na Bijelim stijenama, sklonište »Zelena kuća« pod Ričićkim bilom i kuća (sa skloništem) u Viništu. Informacije o tim objektima daju Mišo Dlouhy (HPD »Vihor«) na tel. 01/38-34-269 i Zoran Gomzi (HPD »Kapela«) na tel. 01/45-97-105.

Mišo Dlouhy

PISMA ČITATELJA

DR. SREĆKO BOŽIČEVIĆ O ČLANU »MOJI DRAGI SURADNICI«

U članku dr. Ž. Poljaka »Moji dragi suradnici« objavljenom u HP 11-12/2000. u odlomku naslovljeno »Tajni zadatak partizanskog novaka« navodi se da sam ja bio osoba koja je 1961. godine bila član »partizanskog aktivista PSH«. Te godine ja uopće nisam bio član uredništva NP, a postao sam to sljedeće, 1962. godine. Prema tome, meni nitko od tadašnjih članova uredništva ne bi mogao predati nešto na uvid, jer sam u to vrijeme bio samo običan suradnik. Dokaz još jedne Poljakove omaške u tom slučaju je, da se navedeni Jakob Mihelčić nalazi u br. 5-6, ali ne 1960., već 1961. godine. Očito, krivi navod!

Ako sada treba dokazivati istinitost činjenica iz svoje prošlosti, kako u svom članku navodi dr. Poljak, onda moram i ja reći sljedeće: Član SKJ postao sam 1963. u organizaciji »Zagrebačka Dubrava«, gdje sam tada stanovao, a na traženje tadašnjeg direktora Geološkog zavoda. Kao »nepočudnoj« osobi 1961./1962. nije mi bio dozvoljen odlazak na usavršavanje u Mammoth cave Park u SAD, a osim toga želio sam tada upisati i magisterij iz hidrogeologije, koji je financirao Zavod. Otac mi je također bio »nepočudna« osoba sa zabranom javnog objavljuvanja od 15 godina, jer je kao profesor pisao pedagoške stručne rade u vrijeme NDH. Uz očeve negodovanje postao sam tada član SKJ bez ikakvih posebnih zaduženja, a istupio sam 1971. kada se »dogodilo« Hrvatsko proljeće (upisao

sam se tada u Maticu Hrvatsku). O daljnjim neprilikama s kojima sam se zbog toga suočio nisam do sada pisao, jer sam smatrao da je to moja osobna stvar i problem. Prema tome, u navedenom članku ja nisam bio taj mladić - očito me dr. Poljak zamjenio s nekom drugom osobom koja je tada suradivala s njim.

U odlomku »Vojna pobuna 1964. godine« moj tekst dopisan pod zabranu objavljuvanja glasi: »Ne slažem se s primjedbom! Potrebno je upoznati i druge članove redakcijskog odbora s odlukom, koja ne bi smjela biti previše lična i neobjektivna«, u potpisu: Božičević Srećko. Tako sam napisao jer sam želio da autora brane i ostali članovi uredništva, kako bi se istakla besmisao političke zabrane. Od dr. Poljaka bilo bi korektno da je naveo i imena osoba koja su parafirale zabranu, po istoj logici po kojoj sam ja naveden. Tadašnji članovi redakcijskog odbora bili su ing. Lota Arch, prof. dr. Vladimir Blašković, Srećko Božičević i prof. dr. Mihajlo Pražić, a glavni urednik bio je dr. Željko Poljak.

Po Zakonu o tisku molim da se objavi ovaj moj ispravak kako bi mlađi, a i stariji planinari znali pravu istinu o meni iz tog prošlog razdoblja u kojem smo zaista mnogi i svašta doživjeli, ali to ne iznosimo kao osobnu propagandu u sadašnje vrijeme.

Dr. Srećko Božičević, hidrogeolog

TKO JE ŠTO U HRVATSKOM PLANINARSTVU

ALAN ČAPLAR - NOVI UREDNIK »HRVATSKOG PLANINARA«

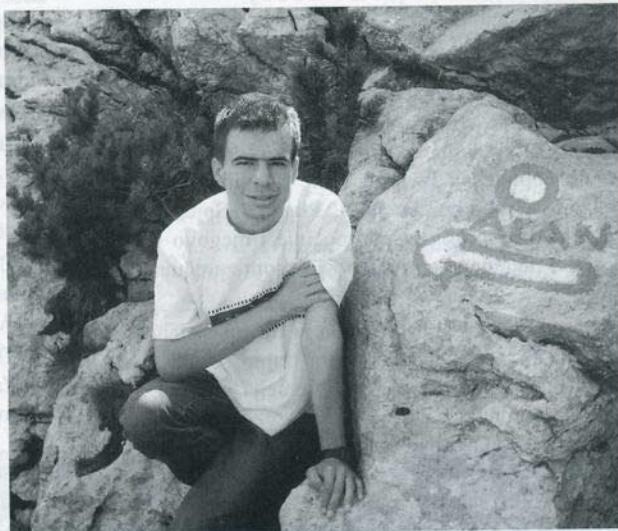
Nije običaj da u ovoj rubrici predstavljamo planinare koji su tek navršili 22 godine, no red je i prilika da ovdje prikažemo novog urednika našeg časopisa, ujedno i najmlađeg urednika počevši od 1898. godine do danas, tim više što Alan Čaplar unatoč broju svojih godina već za sobom ima lijep niz planinarskih uspjeha.

Roden je 4. siječnja 1979. u Zagrebu. Treba znati da potječe iz planinarske obitelji u kojoj je odmalena planinarski odgajan. Čaplarovi roditelji također su planinari, čak je i njegovo ime planinarsko, jer je ime Alan dobio po markantnoj velebitskoj točki. Planinari otkad je naučio hodati, a kao petogodišnjak popeo se na Klek i Bijele stijene.

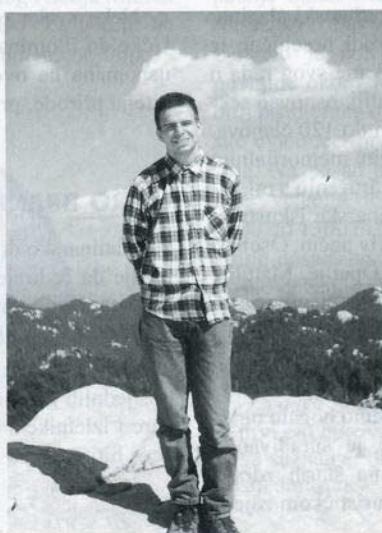
Kao srednjoškolac je uspješno sudjelovao na raznim natjecanjima znanja. Pokrenuo je i izdavao zabavne školske »Novine« (naklada 600 primjeraka!). Maturalni rad napisao je na temu »Prirodne vrijednosti Velebita i njihova zaštita«. Sada je student geofizike na PMF-u u Zagrebu.

S 15 godina postao je član HPD »Zagreb-Matica« i završio planinarsku školu. Od 1996. organizira i vodi izlete u društvu, a 1998. izabran je za pročelnika Omladinske sekcije. U svom planinarskom društvu je još i voditelj planinarske škole, urednik planinarskog ormarića u Bogovićevoj ulici, voditelj Informatičke komisije i dopredsjednik.

Izdavačko iskustvo počeo je stjecati još u srednjoj školi kao urednik školskog lista, s 12 godina napisao je roman o zimovanju na Pohorju (rukopis od 200 stranica), a 1994. počeo je pisati u »Hrvatskom planinaru« i drugim časopisima. Od 1997. je član uredništva HP, a te i sljedeće godine bio je najplodniji suradnik. Godine 1998. izlazi njegov maleni, ali vrlo dopadljivi priručnik »Osnove planinarstva« namijenjen planinarskim školama, koji je vrlo dobro primljen i zbog toga doživio već nekoliko izdanja.

Iste godine njegova pjesma »Pozdrav planinama« pobjeduje na natječaju HPD ZM za najbolju planinarsku pjesmu, a HPS ga proglašava najuspješnijim planinarskim dužnosnikom godine. Od 1999. godine pročelnik je Komisije za promidžbu i izdavačku djelatnost HPS-a. U tom svojstvu postavio je web-stranice HPS-a i »Hrvatskog planinara« na Internet (pubwww.srce.hr/hps), uredio razna planinarska izdanja kao što su dnevnički obilaznica (HPO, VPP), priručnici, letci, kalendari, plakati, razglednice, a u pripremi je i njegov planinarsko-izletnički vodič po hrvatskim planinama. Bavi se planinarskom fotografijom i održao je više predavanja. Nositelj je brončanog znaka HPS-a.

Planinarsku afirmaciju stekao je, na prvi bi se pogled reklo, upravo munjevitno, no to ipak nije tako, jer sve što je postigao ima zahvaliti svojoj marljivosti, organizatorskim sposobnostima i činjenici da zapravo ima već prilično dug planinarski staž.

Prof. dr. Željko Poljak

IN MEMORIAM

BALDO STANTA (1924-2000)

Dana 14. prosinca 2000. umro je opatijski planinar Baldo Stanta. Rođen je 2. siječnja 1924. na Sušaku. Tamo, na padinama Trsata, još kao dječak, uz potporu i ohrabljenje jednoga svećenika - franjevca, prvi put otkriva čari planinarstva i ljepote prirode. Kao školarac svoje pohode na izvor Rječine dopunjuje posjetima Jelenju, Grobniku, Drenovi, Platku i Snježniku. Na planinama riječkog zaleđa počinje i njegovo upoznavanje s planinarskom etikom i željom za očuvanje tih ljepota.

Drugi svjetski rat prekinuo je njegove planinarske aktivnosti, a po završetku rata trajno se naseljava u Opatiji. Sve više slobodnog vremena provodi s obitelji na obroncima Učke. Krajem šezdesetih uključuje se u rad PD »Opatjak« i dugi niz godina član je Uprave društva. Godine 1972. prihvatio je zadatak markiranja planinarskih staza i putova na čitavom opatijskom području od Zvoneća, preko Lisine i Planika do Poklona, te dalje prema Vojaku, a zatim i prema Opatiji, Lovranu, Moščeničkoj Dragi i Plominu. Sa skupinom entuzijasta markirao je sve staze; većina je ponovo obnovljena i pročišćena, a trasirano je i mnogo novih. Organizirao je mnogo planinarskih izleta i pohoda po hrvatskim i slovenskim planinama, o čemu svjedoči njegova zavidna zbirkaz dijafilmova.

Na svim pohodima isticao se kao vrhunski planinar i vodič. Ljubav prema planini i prirodi nesebično je prenosio na druge, pa je tako za vrijeme svog rada u OŠ »Rikard Katalinić-Jeretov« u Opatiji, osnovao sekciju mladih planinara koja je brojala i do 120 članova. S tom je sekcijom sudjelovao u mnogim memorijalnim pohodima s više riječkih društava. U druženju s mladima prenosio je svoja pozitivna planinarska iskustva i ideje, a to je činio na izuzetno zanimljiv način. Osobito je bio cijenjen u osnovnim školama Opatije, Matulja, Vežice i Rijeke, ali i u mnogobrojnim planinarskim društvima. Dugo godina surađivao je s prof. dr. Željkom Poljakom na opisivanju putova i staza po Učki za knjigu »Hrvatske planine«. Potencijale Učke i njenog masiva pokušao je uvrstiti u tradicionalno bogatu turističku ponudu liburnijskog kraja, te je surađivao s mnogim ustanovama radi obnavljanja starih zdravstvenih staza po obroncima Učke s Turističkom zajed-

nicom grada Opatije na projektu izrade i tiskanja karta i vodiča po našemu kraju. Niz godina bilježio je podatke o klimatskim osobitostima Opatije i Učke, a ti su podaci iz njegovog referata »Učka jučer-danas-sutra« izneseni na skupu planinara i ljubitelja prirode.

Punih dvanaest godina pisao je o aktivnostima planinara u mjesecniku »Opatijska komuna«, gdje je isticao značenje Učke za opatijsku rivijeru, a o značenju Učke pisao je i za poseban prilog tršćanskog lista »Il Piccolo di Trieste«.

Član PD »Orljak« postao je 1995. godine. Zalagao se za proglašenje Učke park-šume, zatim parkom prirode, što je napokon i urođilo plodom, zahvaljujući upornosti dobrih ljudi kao što je bio Baldo Stanta.

Za svoje devetnaestogodišnje pješačenje planinama Gornje Savinjske doline u Kamniškim Alpama nagrađen je 1983. godine nagradom vjernog posjetitelja mjesta Ljubno ob Savinji. Dobitnik je značke Riječke planinarske transverzale, značke pohoda Snežnik - Snježnik, zlatne značke za osam zimskih pohoda na slovenski Snežnik, srebrne i zlatne značke HPS-a. Prošle godine dobio je najviše priznanje - nagradu Grada Opatije. Priznanje je to neizmijernom radu i ljubavi ovoga velikog planinara i ljubitelja prirode.

Svaka dodatna riječ pohvale bila bi nedostatna zato se ostavimo riječi i neka naš svaki korak na planinarskom putu bude simbol zahvale.

Neka svaka oznaka na grebenskoj stazi od Male Učke do Plomina koju je osobno trasirao, bude jedna uspomena na ovog izuzetnog planinara, kolegu, ljubitelja prirode, prijatelja, ... čovjeka.

PD »Orljak«, Opatija

UMRO BRANIMIR JURINEC

Planinarsko društvo Susedgrad obavještava sve prijatelje da je krajem kolovoza 2000. preminuo njihov dugogodišnji član i predsjednik, Branimir Jurinec Kunf u 68. godini života, nakon kratke i teške bolesti.

Planinarsko sklonište na Kamenitim svatima gdje je posljednjih godina najčešće dežurao dočekujući planinare i izletnike s toplim čajem i ponekom šalom, više neće biti isto kao što ga se sjećamo.

PD »Susedgrad«, Podsused

DR. HALID ČAUŠEVIĆ

U prošlom broju javili smo da je u Sarajevu umro veliki hrvatski planinar dr. Halid Čaušević. Zbog po-knjikove skromnosti bilo je vrlo malo biografskih podataka, tako da nismo mogli navesti ni datum njego-va rođenja. Za ilustraciju kakav je bio Čaušević, evo citata iz njegova pisma uredniku 26. 10. 1993.: »Vjerujem da si Ti i ranije shvatio, a da ćeš me i sada razumjeti, da ja za sve svoje publicirane priloge želim za čitače ostati poluanoniman, dakle »H. Čaušević«... Čitav sam život proveo u dubokoj društvenoj pozadini i želim da ga tako završim, iako i danas s izrazitom agresivnošću nastupam u verbalnim duelima i predavanjima koja držim u ovom gradu svakodnevnog umiranja.«

U pismu od 15. 1. 1994, piše iz Sarajeva, također za vrijeme srpskih bombardiranja: »Neću Ti ništa pisati o svome životu. Vjerujem da pretpostavljaš kako u ovoj velikoj jazbini provodim dane. No i pored toga stalno radim (ukoliko me detonacije granata ne izbace iz kon-

cepta!), a istovremeno sudjelujem u više znanstvenih skupova (izgleda mi da u Sarajevu nikada nije bilo više međunarodnih i drugih znanstvenih skupova kao u ovo pakleno vrijeme!)...«

Naknadno smo doznali ove podatke iz Halidove biografije: rodio se 19. 3. 1919. u Sarajevu, diplomirao je pravo u Zagrebu 1942., radio kao pravni savjetnik u raznim poduzećima, umirovljen je 1985., publicistom se počeo baviti 1938. Radove je pisao s područja ustavnog prava i pravne povijesti, a uz to kritičke ostvrtke na povijesna i dnevno-politička zbivanja.

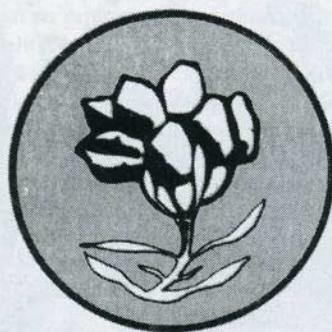
Na kraju ponovit ćemo ključnu rečenicu iz njego-vog planinarskog kreda, jer je zbog tiskarske pogreške postala nerazumljiva. Na pitanje što traži u planini Čaušević odgovara: »Ja osobno dajem prednost lje-poti, i to onoj divljoj i stravičnoj ljepoti planine, gdje nam veliki stvaralac Priroda izgleda kao zločinac i ubojica, jer na svakom koraku podmeće zasjede i provalije, i tako pokušava zaustaviti planinara u nje-govom odlučnom hodu...«

prof. dr. Željko Poljak

ZAŠTITA PRIRODE

DEGENIJA NIJE VIŠE SAMO VELEBITSKA!

Planinareći zaledem primorskog mjesta Sibinja, smještenog između Novog Vinodolskog i Senja Marica Matijević iz Senja i prijatelji naišli su 1999. godine na novo nalazište znamenite hrvatske endemične biljke -

velebitske degenije (*Degenia velebitica*). Nalazište su poslije obišli i zagrebački botaničari Darko Mihelj i Miško Plazibat te potvrđili ovo neočekivano otkriće. Ugodno je iznenadenje tim veće što se područje površine oko 1 km², na kojem raste razmjerno velik broj primjeraka ove iznimno rijetke i dragocjene hrvatske cvjetnice, prostire na samo 350 m nadmorske vi-sine. Na dosad poznatim lokalitetima srednjeg i južnog Velebita degenija raste na nadmorskoj visini od 1200 do 1300 m. Ovom se spoznajom obogaćuje i pro-širuje dosadašnja predodžba o tipičnom staništu velebitske degenije.

Unatoč različitim ekološkim uvjetima, degenija na novootkrivenom staništu izgledom se ne razlikuje od onih na tri dosad poznata nalazišta.

Znanost poznaje ovu biljku od 1907. godine i sada je prvi put otkrivena izvan Velebita. Uzmu li se u obzir nova saznanja, dopušteno je nadati se da to neće biti i posljednji put.

Robert Smolec

VIJESTI

IZ HPD »ZAGREB-MATICA«

Prošla godina bila je izrazito uspješna za HPD »Zagreb-Matica«, koje je i opet premašilo brojku od 1000 članova. Planinarska djelatnost odvijala se u 6 sekcija, među kojima su najaktivnije bile Sekcija društvenih izleta i Omladinska sekcija, obje s preko 100 izleta i preko 100 članova. U travnju je održana Skupština i izabrano je novo vodstvo Društva, koje je s poletom prionulo obnovi svojih prostorija i pokrenulo niz planinarskih aktivnosti u Društvu. Predsjednik Društva je Anton Bikić, dopredsjednici Jasna Bingula i Alan Čaplar, a tajnici Željko Hudoletnjak i Mirjana Sabolić.

Planinarska škola okupila je 76 planinara mahom mlađe dobi, od kojih je 49 primilo završnu diplomu. Obnavljani su putevi u Gorskem kotaru i na južnom Velebitu. Dobro je zaživio i Seniorski planinarski put u Samoborskom gorju, koji je ove godine obišlo više desetaka planinara. Od izleta vrijedi spomenuti posjet slovačkim Tatrama, planinarsko-veslački izlet na jugoistočni Velebit i Zrmanju, zimski uspon na Ozeblin na Ličkoj Plješivici, te niz lijepih izleta u hrvatske i slovenske planine. U prosincu se navršila i 50. obljetnica osnutka Omladinske sekcije, što je svečano obilježeno zajedničkim domjenkom.

U srijedu 7. veljače 2001. navršit će se i 50. obljetnica osnutka grupe Goranin, koju od početka do danas neprekidno vodi pročelnik Eugen Kumičić. Ta sekcija održala je kroz 50 godina nekoliko tisuća izleta, a zanimljivo je da se o njima vodi uredna i precizna evidencija, po svojem opsegu i uloženom tradu jedinstvena u Hrvatskoj. Gospodinu Kumičiću i grupi Goranin čestitamo na izuzetnom planinarskom rekordu!

U sljedećoj godini planirana su četiri društvena izleta na kojima će se družiti članovi svih sekcija i gosti:

- 22. 4. Kalnik, uz Dan planete Zemlje
- 16. 6. Žumberak: Sošice - Sekulići - Sv. Gera
- 7. - 8. 7. Gorsk kotar: Čabarski kraj
- 23. 9. Medvednica: Dan Društva na Puntijarki

Pozivamo sve planinare da nam se pridruže na tim i drugim izletima Društva u 2001. godini.

Alan Čaplar

IZ PD »SKITACI« IZ LABINA

U okviru obilježavanja Međunarodnog dana pješačenja PD »Skitaci« organizirao je za članove i sve ljubitelje prirode izlet od Labina do Markonija. Lagunu stazu s malim visinskim razlikama prošlo je preko 20 sudionika. U zaseoku Markoni iznad raškog zaljeva priređen je za sve sudionike besplatan ručak. Druženje i veselje je potrajalno do kasnih večernjih sati.

Ove jeseni pojačan je rad na dovršenju trase Labin-skog planinarskog puta od Crne Punte kod Koromačnog do vrha Sisol i Brseča. Markacisti, uz pomoć ostalih članova društva, obilaze pojedine dijelove trase i postavljaju table i putokaze, te po potrebi popravljaju markacije. U izradi su kutije za žigove i upisne knjige na kontrolnim točkama, a u pripremi je i izrada dnevnika puta.

Nikola Mihelčić

HPD »MILENGRAD« I DOM POD HAMOM

Na sastanku HPD »Milengrad« iz Budinčine održanom 12. 11. 2000. podneseni su izvještaji za 2000. godinu i razmatrani planovi za sljedeću godinu. Prošle godine natkrivena je terasa pred našim planin-

Podmladak HPD »Milengrad« na Milengradu

Foto: Željko Postonjski

narskim domom »Lujčekova hiža«. Obnovljene su markacije na svim planinarskim stazama društva.

Također su obnovljene markacije od Milengrada preko Pisanih pećina do doma. Oni planinari koji dolaze vlakom do Budinšćine mogu pješice nastaviti za Gotalovec, gdje se prije sela odvaja markacija za seosko gospodarstvo Žapčići i dalje za Lovačku kuću Glavčice, gdje se odvajaju staze za vrh Ivanšćice i naš planinarski dom preko Pisane pećine. Od našega planinarskog doma može se i na vrh Ham do kojeg markacija vodi preko Velike ravni.

Željko Postonjski

USPJEŠNA MEĐUDRUŠTVENA SURADNJA

Tradicionalno razvijena uspješna suradnja šibenskog HPD »Kamenar« sa splitskim i kaštelanskim planinarskim društvima potvrđena je još jednim zajedničkim izletom.

U nedjelju, 3. prosinca, u organizaciji HPD »Malačka-Donja Kaštela« iz Kaštel Starog, priređen je izlet Kozjakom. Sa zbornog mjesta pred sučuranskom crkvom Gospe od Hladi krenulo je više od 50 članova planinarskih društava »Malačka-Donja Kaštela«, »Kamenar« iz Šibenika, »Mosor« iz Splita i »Vlaška« iz Trogira, stazom od planinarskog doma »Putalj« i dalje na Sv. Luku (KT »Kolijevke hrvatske državnosti«) - Veli vrj (najviši vrh Kozjaka, 779 m) - Orlovo gnijezdo i završilo zajedničkim ručkom u planinarskom domu na Malačkoj.

Na vrhu Kozjaka izletnici su posjetili vojarnu i bili ugošćeni čajem, a isto tako i na atraktivnom Orlovom gnijezdu na Koludru (598 m).

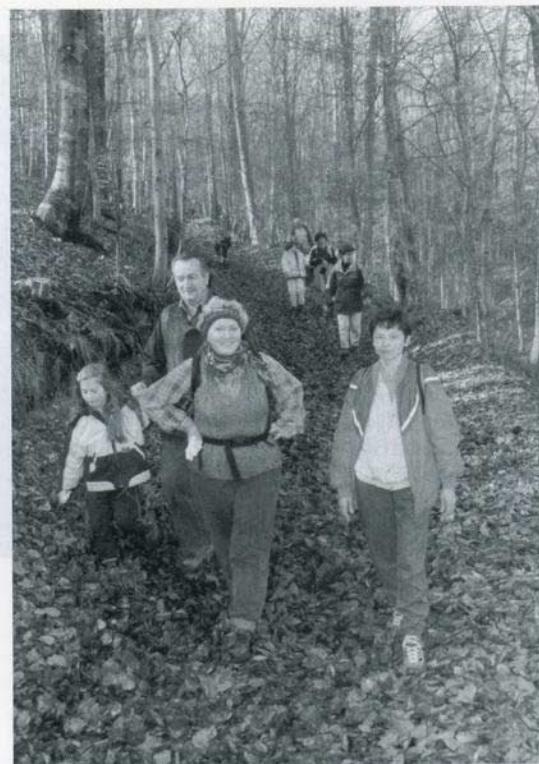
Važno je spomenuti da je ovo prvi službeni izlet članova novosnovanog PD »Vlaška« iz Trogira. Osnivačku su skupština održali 24. studenog 2000. i zasad broje oko 50 članova. Društvo je dobilo ime po najvišem brdu iznad Trogira. Predsjednik Društva je Stjepan Jurčević, a tajnik Miroslav Knez.

U tijeku su pripreme za registraciju Društva, a uz pomoć splitskih i kaštelanskih društava obećavaju dobar rad i omasovljjenje članstva. Njihova adresa je PD »Vlaška«, 21220 Trogir, Blaža Jurjeva Trogiranina 4, telefon 021/882-449 (utorkom i petkom od 18-20 sati), a e-mail vlaska @ trogir-hr.com.

Ante Juras

MARTINJSKI IZLET ZBLIŽIO STUDENTE I PROFESORE

Požeški planinari već drugu godinu sudionicima Martinjskog izleta na Krndiju, nedaleko od Kutjeva, za objed osiguraju pečenog vola. Upravo je tolika količi-

Našički planinari na martinjskom izletu

Foto: D. Mirković

na mesa potrebna za više od tisuću izletnika, koliko ih se, po prekrasnom vremenu, u nedjelju, 12. studenog, našlo na Krndiji.

Došli su planinari i ljubitelji prirode iz Osijeka s dva autobusa, Našica, Požege, Kutjeva, Nove Gradiške, Slavonskog Broda, Županje, Pleternice, Virovitice, Orahovice, Belišća, Velike, Đurđenovca, Feričanaca i Zagreba. Među njima se našlo i oko tristo studenata i profesora Požeškog veleučilišta, predvođenih rektorom prof. dr. Stjepanom Madjerom i prorektorm dr. Antunom Lovrićem, inače predsjednikom HPD »Sokolovač« iz Požege.

Poslije ugodne višesatne šetnje prema Kapovcu, najvišem vrhu Krndije, i Petrovom vrhu, pa natrag do doma kutjevačkih lovaca u kanjonu Kutjevačke rike, čekao ih je objed i ceremonijal »krštenja« mošta u mlado vino. Obred je vodio »Vinski Martin« Vlado Bauer, vinogradar iz Požege i dva »ministranta«. Bili su to dr. Antun Cimermen iz Požege i Zlatko Tomšić iz Orahovice, dok je ulogu »kuma« imao Splićanin prof. dr. Ivica Mandić. Okupljene je zabavljao glazbeni sastav »Enjingi bend« iz Hrvnjevca.

Ovaj uspio Martinjski izlet, uz požeške planinare, organiziralo je Požeško veleučilište, te Udruga

Gospički planinari
uz spomen ploču
dr. Anti Rukavini

vinogradara i voćara iz Kutjeva. Evo što je o izletu rekao prof. dr. Stjepan Madjer, rektor Požeškog veleučilišta: »Organiziranjem tog piknika željeli smo studente više motivirati za naše studije, uz to im pokazati ovaj prelijepi kraj, te pružiti mogućnost međusobnog druženja s nama profesorima...«

Ivan Jakovina

SPOMEN-PLOČA DR. ANTI RUKAVINI

Planinari HPD »Visočica« iz Gospića su 1. travnja 2000. godine postavili spomen-ploču svom pokojnom članu dr. Antu Rukavini uz put iz Bušljeta na Veliko Rujno. Ploča je postavljena uza sam put, na jednom osamljenom kamenu koji sam sliči na spomenik. Mnogo je velebitskih staza pok. dr. Rukavina označio i obišao na Velebitu, ali ovom stazom je punih 30 godina hodočastio Velikoj Gosi, pa je zato u njegovu čast ona nazvana »Planinarska staza dr. Ante Rukavine«.

Ana Lemić

50. OBLJETNICA PD HP I HT »SLJEME«

PD HP i HT »Sljeme« iz Zagreba obilježilo je u 2000. godini 50. obljetnicu svojeg osnutka. Tijekom svibnja održana je svečana skupština društva. Dodijeljena su priznanja HPS, PS Zagreba i samog društva nizu zaslužnih članova. Tiskan je i prigodni almanah, u kojem je na preko stotinu stranica, s nizom slika, prikazana djelatnost tijekom dugih pedeset godina. Završnica proslave bila je na Velebitu. Tridesetak članova društva krenulo je 13. studenoga malim auto-

busom iz Zagreba prema domu na Oltarima, zajedno sa svojim domaćinima Mijom i Dragom iz PD »Sisak«. Raspoloženje u autobusu bilo je izvrsno, jer pjesma naših »Tratinčica« nije prestala do prvog odmorišta u Otočcu. Na Oltare smo stigli kada se već smračilo. Zapovjedno mjesto u kuhinji preuzeila je naša seniorka Ana Vasiljević sa svojim kolegicama, te je uskoro bio ponuden izvrstan gulaš. Pjesma i ples trajali su skoro do ponoći. Ustali smo u šest sati i krenuli autobusom prema domu na Zavižanu. Vrijeme je bilo predivno, a jesenske boje velebitskih šuma čarobne. Nakon kraćeg zadržavanja na Zavižanu, svi su se uputili Premužićevom stazom kroz Rožanske kukove do Rossijeve kolibe. Kozjak i drugi vrhovi isticali su se svojom ljepotom u vedrom i prozračnom obzorju, punom sunca. Oko polovice planinara uzverala se usput na Gromovaču. Vratili smo se do Oltara. Domaćini Mijo i Drago priredili su nam krepku juhu, već su i potpalili vatru za dva janjca, što ih je iz Knina donio naš prijatelj planinar Ante Gugo, suputnik s uspona na Dinaru. Veselje i druženje trajalo je do ponoći. Dana 15. studenog krenuli smo autobusom u naselje Biondići, na stazi od Vratnika prema Oltarima, gdje smo se poslužili domaćim sirom i varenikom uz domaći kruh. Slijedio je, uz prepričavanje dojmova i pjesmu, povratak u Zagreb. Srdačno smo se pozdravili s našim prijateljem Antonom Gugom, zaželjevši mu sretan put do Knina, a Zdravko Ceraj, predsjednik PS Zagreba, odlikovao ga je srebrnim znakom s vijencem. Za organiziranje i vodenje ovog vrlo uspjelog izleta posebno je zaslužan predsjednik Žarko Nikšić.

Stanko Popović

PRVENSTVO DALMACIJE U »BOULDERINGU«

U okviru proslave 75. obljetnice HPD »Mosor« iz Splita Športsko-penjački odsjek društva organizirao je Otvoreno prvenstvo Dalmacije u boulderingu. Natjecanje je održano 2. prosinca 2000. godine na umjetnoj stijeni u prostorijama Stanice GSS Split. Nastupilo je 15 natjecatelja (10 muških i 5 ženskih) iz ŠPK »Marulianus« Split, ŠPK »Malduk« Omiš, ŠPK »Svarog« Zagreb i ŠPO HPD »Mosor« Split.

Poredak u muškoj konkurenciji je: 1. Ivan Lisica ŠPK »Marulianus«, 2. Daniel Piceni ŠPK »Marulianus«, 3. Šime Stipanićev ŠPO HPD »Mosor«, itd. Poredak u ženskoj konkurenciji je: 1. Sandra Bakulić ŠPK »Marulianus«, 2. Marijana Andrijašević ŠPK »Marulianus«, 3. Gorana Jelić ŠPO HPD »Mosor«, itd.

Organizator je prvoplasiranim uručio pehare i medalje. Studio je Ivica Franceschi, a smjerove postavljao Joško Purko.

Goran Gabrić

VIHORAŠI NA IVANŠČICI

Hrvatsko zagorje sa svojim planinama i velikim brojem kulturno - povjesnih spomenika omogućuje ljubiteljima prirode, ali i ljubiteljima povijesnog nasljeđa da u obje ljubavi uživaju čak i na jednodnevnim izletima. HPD »Vihor« iz Zagreba često organizira takve izlete. Petoga listopada uputili smo se na najvišu i najsljekovitiju zagorsku planinu, Ivanšćicu. Kišo i maglovito jutro i isto takav dan što su ga najav-

ili meteorolozi nisu obećavali uspješan izlet. Autobus je bio unajmljen, popunjeno i krenulo smo. Za sat i pol vožnje, popivši kavu u Ivancu, našli smo se u selu Prigorcu u podnožju Ivanšćice, odakle je nekoliko markiranih staza prema vrhu. Kiša sipi, uspon je pričinio strm i zavojit, a mokro korijenje klizavo, pa se mnogi od nas koriste planinarskim štapovima. Uronjeni u oblake uskraćeni smo za vidike, koji su inače vrlo lijepi s hrpta Veliki Konj (870 m). Tješi nas što smo se u ljepoti ovog dijela Zagorja naučivali u drugim prilikama. Kiša je postupno prestala i za dva sata laganog hoda stižemo u zagrijani udobni dom »Josip Pasarić«, kojim upravlja HPD »Ivanščica« iz Ivanca. Tu nas dočekuje stari prijatelj Alojz Kranjec, tajnik HPD »Gradina« iz Konjščine, u društvu s Franjom Klekovićem i Tomislavom Zrinskim. Zadržavamo se samo zbog okrepe, jer želimo dalje a dan je kratak. Mladi članovi društva udaraju žigove Zagorskog i Konjšinskog planinarskog puta. Žao nam je što ovaj put zbog lošeg vremena ne možemo na obližnju piramidu na vrhu Ivanšćice (1060 m), s koje pogled seže do Gorskog kotara, pa čak i do Triglava, Krnja i Grintavca u slovenskim Alpama.

Za sruštanje niz Ivanščicu podijelili smo se u dvije skupine: organizator izleta i vodič Mauricije Tudina vodi skupinu A u Belec, a drugi vodič, Duško Vujošević vodi skupinu B lakšim spustom preko izvora Mrzljaka do sela Prigorca, polazne točke uspona. Silazak skupine A povremeno je otežan zbog strmine, raskvašene staze i blata. Kada smo stigli na proplanak Belige provirilo je sunce i krajolik je u trenutku zabiljato jesenjim bojama. Oblaci su se razišli kada smo stigli do ruševina Belecgrada na čunjastom strmom briježu. Hrvoje, naša »kulturna sveznalica«, sjedeći na

Vihoraši pred
Pasarićevim do-
mom na Ivanščici
Foto: Ana
Tomljenović

zidini čita odlomak iz Poljakove knjige »Hrvatske planine« o povijesti grada i njegovo arhitekturi.

Silazak širokom šumskom stazom bio je blag. S udaljenosti od kilometar - dva, iz nizine impresivan je pogled unazad na ruševine Belečgrada. Spust u Belac trajao je oko tri sata, pri čemu smo se spustili 790 metara. Tu nas je dočekao autobus s našom skupinom B, pa smo opet bili zajedno.

Crkvu sv. Marije Snežne iz 18. stoljeća u Belcu, po
općem mišljenju najljepšu baroknu crkvu u Hrvatskoj,
»Vihoraši« posjećuju kad god su u ovom dijelu
Zagorja. Zahvalnost za iscrpljivo i zanimljivo izlaganje o
ovome sakralnom i kulturnom spomeniku dugujemo
domaćem sinu prof. Milanu Havojiću.

I ovaj je izlet jedan u nizu uspješnih što ih organizira naše društvo. Spoj planinarenja i kulture uvijek je pravi pogodak. Možda nije naodmet pripomenuti da se prijevoz autobusom za jednodnevne izlete plaća 30 - 50 kuna, ovisno o prijevozniku, što uz hranu iz naprtnjače i neobavezno piće čini cijenu takvih izleta zaista prihvativom.

Ana Tomljenović

NAJAVLJUJTE DRUŠTVENE IZLETE U JUTARNJEM LISTU!

Zagrebački dnevnik »Jutarnji list« objavljuje svakog četvrtka prilog pod naslovom »Revija« u

kojem je i planinarska rubrika. Uredništvo nudi planinarskim društvima besplatnu mogućnost da najavljuju svoje izlete, uz uvjet da podatke pošalju bar deset dana unaprijed. Informacije o izletima treba poslati poštom na adresu uredništva, Odranska bb, 10000 Zagreb ili faxom na broj 61-03-148, uz naznaku »za Nikolinu Štatalo«. Najbolje je na tu adresu poslati godišnji plan izleta, a naknadno javljati samo eventualne promjene.

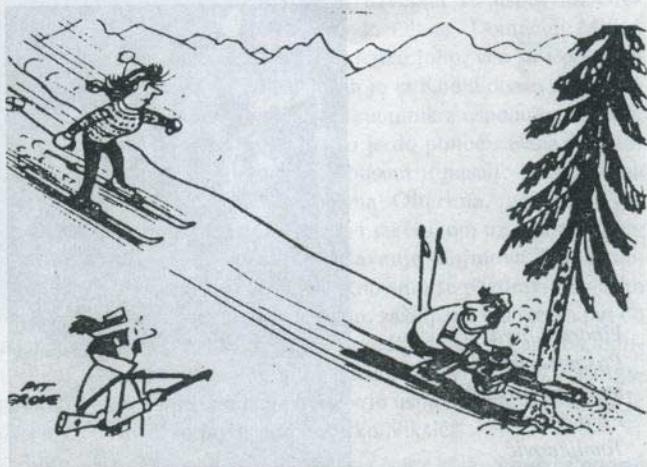
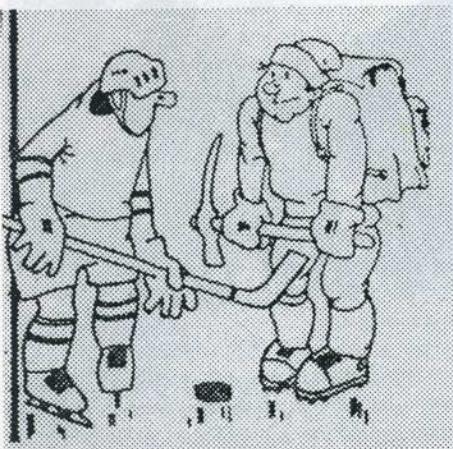
Željko Poljak

Gorskoj službi spašavanja Hrvatskog planinarskog saveza, njenim stanicama i članovima čestitamo 50. obljetnicu nesebičnog i dobrovoljnog rada.

Čestitamo i nepoznatom obilazniku Velebitskog planinarskog puta koji je uredno sakupio sve žigove, ali nije upisao svoje ime, prezime ili adresu, ni ulijepio svoju fotografiju. Svoj dnevnik i zasluzenu značku dobit će kada javi točan datum kada je pohodio Veliki Zavižan (prema dnevniku) - te svoje ime i adresu.

HUMOR

Oprostite, dragi šumaru, ali moja zaručnica ne zna skijati.

Planinarski dom na Žitnici u Samoborskom gorju

PANTONE[®] COLORS

CHROMOS[®]

Tvornica grafičkih boja Samobor - Hrvatska

CHROMOS[®]

Printing Ink Factory Samobor - Croatia

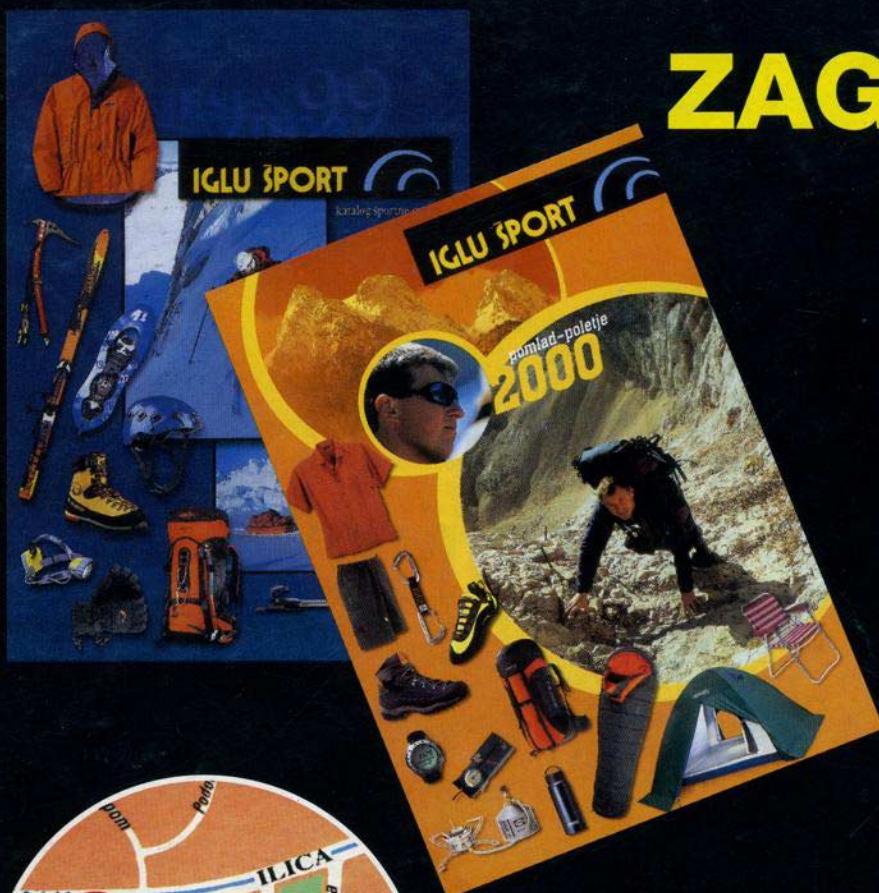
IGLU ŠPORT

CROATIA

oprema za planinarenje,
alpinizam, speleologiju,
kampiranje...

ZAGREB

IGLU ŠPORT d.o.o.

Grahorova 4

tel: 01/ 37 00 434

fax: 01/ 37 77 082

e-mail:boris.cujic@iglusport.hr

<http://www.iglusport.hr>

